

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2014/2
XXVI. évfolyam, 3. szám

120 Ft |

CSALÁD

*„Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát,
az nékem fítestvérem, nőtestvérem és anyám.”*

Máté evangéliuma 12,50

KALENDÁRIUM
FEBRUÁR – BŐJTTELŐ HAVA –
TÉLUTÓ – JÉGBONTÓ HAVA

Február – Farsangi időszak

„...megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék.” (János 15,11)

A farsang a kereszténység előtti időkből származó hagyomány, a nagybőjt kezdetéig tartó időszak. Számos helyen híres karneválokat (riói karnevál, velencei karnevál) tartanak, Magyarországon pl. a mohácsi busójárást.

Február 1. – A Köztársaság napja

A Magyar Nemzetgyűlés 1946. február 1-jén hirdette ki a Magyarország államformájáról szóló törvényeket, létrehozva a Magyar Köztársaságot. Ennek emlékére 2005-ben a kormány ezt a napot a köztársaság emléknapjává tette.

Február 2. – Jézus bemutatása – Mária tisztulásának napja

„Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgálodat, a te beszéded szerint, békességben: mert látták az én szemeim a te üdvösségedet...” (Lukács 2,29-30)

40 nappal Jézus születését követően Mária bemutatta gyermekét a jeruzsálemi templomban. A mózesi törvény szerint előírt áldozat fölajánlásakor jelen volt az agg Simeon is, aki a nemzeteket megvilágosító világosságnak nevezte Jézust. A világ világosságával való találkozás szimbólumaként alakult ki e napon a gyertyaszentelés szokása.

Február 3. – Szent Balázs vértanú emléknapja

„Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.” (Filippibeliekhez írt levél 4,13)

316-ban a Licinius-féle keresztényüldözés örmény származású vértanúja volt. Orvoslással foglalkozott, nevéhez sok csodás beteggyógyítás fűződik. A keleti és nyugati egyházakban a torokbajok ellen védő szentként tisztelik. Ebből ered a balácsolás-balázsáldás szokása.

Február 8. – 80 éve, e napon hunyt el Móra Ferenc

„Megtanultam, hogy a kincset a szívében hordozza az ember.”

Az ifjúsági irodalom ismert klasszikusa, elbeszéléseiben a kiszolgáltatottak egyik legérzékenyebb ábrázolója, mint publicista bátran bírálta a Horthy-korszak társadalmi igazságtalanságait is.

Február 9. – A „voronyezsi katasztrófa” emléknapja

„Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy...” (Zsoltárok 23,4)

Az 1943. év elején, a Don-kanyarban nagy erejű támadás érte a 2. magyar hadsereg egységeit. 140-150.000 ember pusztult el az ellenséges tűzben és az ennél is veszélyesebb orosz télben.

Február 11. – A betegek világnapja

„Gyógyíts meg engem Uram, hogy meggyógyuljak, szabadíts meg engem, hogy megszabaduljak, mert te vagy az én dicsekedésem!” (Jeremiás 17,14)

Február 14. – Valentin-nap

„Tégy engem, mint egy pecsétet a te szívedre, mint egy pecsétet a te karodra, mert erős a szeretet, mint a halál, kemény, mint a sír a buzgó szerelem; lángjai tűznek lángjai, az Úrnak lángjai.” (Énekek éneke 8,6)

Február 20. – 170 éve, e napon született Munkácsy Mihály

„Sosem próbáltam isteni személyt festeni, mivel ami isteni, azt az ember nem képes megfesteni. Én az emberi alakban megjelent Istent akartam ábrázolni.”

Mélyről indult, asztaloslegényből lett zseniális tehetségű festő. Hatalmas méretű vásznaival az egész világot meghódította. Legismertebb alkotásai: *Krisztus Pilátus előtt*, *Ecce Homo*, *Golgota*.

Február 24. – Mátyás apostol emléknapja

„Sorsot vetének azért reájok, és esék a sors Mátyásra, és a tizenegy apostol közé számláltaték.” (Apostolok Cselekedetei 1,26)

Jézus kereszthalála után az apostolok tizenegyen maradtak, mivel az áruló Júdás felakasztotta magát. Jézus mennybemenetele után, de még Pünkösöd előtt az ő helyére választották Mátyást, a tanítványok szűkebb köréből.

**A kötelék mely igaz családod
összefűzi, nem a vér,
hanem az egymás élete iránti tisztelet
s a benne lelt öröm.**
Richard Bach

Tartalom

KALENDÁRIUM – Február	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK „Miénk, Uram orcánk pirulása... fejedelmeinké és atyáinké...” (Iványi Gábor)	4
AKTUÁLIS Bibliai családmodellek (Bereczky Géza)	5
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI Mária, Jézus anyja (Szabó Ildikó)	7
HITÉPÍTŐ IRODALOM Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja (Czövek Olivérné ford.)	8
ZSIDÓ ÉLET A zsidó család (Schlesinger Hanna)	11
IFI SAROK	13
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN Van szép családotod, de... (Göncz Zoltán)	14
ÉLET ÉS ZENE Zene és család (Göncz Zoltán)	15
ISTENTISZTELETI REND – Február	16
HÍRMOZAIK	17
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA	19
ANNO Apróságok Wesley életéből	23
ÉLETEK ÉS IRODALOM Móra Ferenc: Történetek a vademberről (részlet)	24
AJÁNLÓ	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	27
RÍMELŐ	28

Hangoló

A család kétségkívül a legmeghatározóbb közösség a nagy kapcsolati hálóban, amelyben életünket leéljük. Beleszületünk – vagy éppen mellé; egész vagy csonka (esetleg „patchwork”), kicsi vagy nagy, összetartó vagy szét-húzó... akármilyen jutott is nekünk, amit onnan kap(t)unk, alapvetően meghatározza indulásunk lendületét, ívét, irányát a földi élet kezdetekor. A vér szerinti mellett többnyire kialakul körülöt-tünk egy társaság, melyet szívesen hívunk választott családuknak. Igen, va-lahogy együtt jár a kettő: az örökölt és a tudatosan kialakított. (Nem mindenki, de) sokan a Föld népeit is egy nagy családnak tekintik. Ezt támasztják alá Jézus sza-vai, melyeket a borítón (és az „egypercesek” között) olvashatunk, és ezt mi ma-gunk szintén ezt valljuk. Az aktuális témánkkal való foglalkozás közben gondol-junk azokra, akik közé szü-lettünk, akiket választhat-tunk – és végül, máig nem gyógyult sebként a milliók-ra, akiket magát keresztény-nek valló ember(i)ségünk megtagadott. „Aki cselekszi az én Men-nyei Atyám akaratát...” – világos útmutatás. Így kéne egymás felé fordul-nunk.

Iványi Margit

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515 * E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhas.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor * Munkatárs: Iklódy Janka * Éves előfizetési díj: 1440 Ft * Egyes példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalaiban. *A borítón: Zsidó nagycsalád. A kép illusztráció.*

BEVEZETŐ GONDOLATOK

**„Miénk, Uram orcánk pirulása...fejedelmeké és atyáinké...”
(Dániel 9,8)**

„...a helytartó vitézei elvitték...levetköztetvén őt bíborpalástot adtak rá...tövishől fonott koronát tettek a fejére, és nádszálat a jobb kezébe, és...csúfolták őt...megköpdösték őt...a nádszálat a fejéhez verdesték...és elvitték, hogy megfesszítsék...méreggel megelegyített ecetet adtak neki inni...minekutána pedig megfeszítették őt, elosztották az ő ruháit...és leülvén ott őrizték” (Máté 27,27kk)

A Páva utcai Holokauszt Múzeum állandó kiállítását alig észrevehetően teremről-teremre végigkíséri néhány vonal a falakon. Egy-két – talán taláalomra kiválasztott – család tagjainak életrajzai ezek. Ha végigjárjuk zsidó magyarjaink stációit a jogfosztó numerus clausustól a kifosztáson és megalázáson át a végső megsemmisítésig, lassan elfogynak a vonalak.

Pótolhatatlan veszteségünkről, megbocsáthatatlan bűnünkről, feloldhatatlan szegényünkről kiáltanak a kopárrá vált falak. Hetven évvel ezelőtt, 1944 végén néhány hét leforgása alatt, minden számottevő társadalmi ellenállás nélkül, sőt lelkes, tömeges együttműködés mellett, törvényhozási és közigazgatási támogatással, közel félmillió honfitársunkat hurcolták el marhavagonokban Auschwitz gázkamráiba a keresztény Európában, a keresztény Magyarországról.

A magát öntudatosan antiszemita valló, a rendszerváltás után hazahozott és parádésan újratemetett Horthy Miklós (akinek mára több református gyülekezetben emléktáblája vagy szobra van) egyetértésével vagy kezdeményezésére, a ma szintén sokak által ünnepeelt, példaképnek tekintett egyházi főméltóságok (mint a nagynevű Prohászka Ottokár, Ravasz László és mások), kormánytagok, hivatalvezetők, országgyűlési képviselők és véleményformálók (mint gróf Teleki Pál – akinek szegényszemre emléktáblája van a közgazdasági egyetemen) vagy az irodalmi élet akkori kedvencei, (mint a háborús bűnei miatt Romániában, távollétében halálra ítélt Wass Albert, vagy Nyíró József, Tormay Cécile) és mások: értelmiségiek vagy egyszerű polgárok buzgó támogatásával és helyeslésével ment végbe az az össznemzeti gyalázat, melyet mindmáig igazán meg nem bántunk és fel nem dolgoztunk.

Mindebben cinkos volt egész népünk, mely megszavazott, feljelentett, besúgott, rabolt, gyilkolt, együttműködött vagy gyáván hagyta, hogy mindez megtörténjék. Mindez nemcsak a szövetségesként Magyarországra bevonuló németek bűne, akiket természetesen nem menthetünk fel (bár el kell ismernünk, hogy komoly erőfeszítéseket tettek a háború után arra, hogy – velünk, volt szövetségeseikkel ellentétben – amit lehet, bűneikből jóvátegyenek és népüket hasonlóan bünbánatra készítsék).

Szegénykezünk és őszinte szívvel bánjuk bűneinket. Nem igaz, hogy mások döntöttek és cselekedtek helyettünk. A magyar kormányzó határozott akaratával kezdődött el mindenféle külföldi (náci német) kényszer nélkül 1941-ben a zsidók Magyarországról való deportálása és tetőzött mindez elődeink készséges együttműködésével 1944-ben. Ekkor lett Auschwitz a borzalmak Golgotája, egyben legnagyobb nemzeti temetőnké is. Magyar hivatalnokok, katonák, rendőrök és civilek ezrei működtek közre abban, hogy szintén magyar honfitársaik füstté, kazánhamuvá váljanak.

Tiltakozunk ennek a rettenetes ténynek az eltorzítása ellen. Tiltakozunk a társadalmi egyeztetés nélkül, az elmúlt év végén lóhalálában megrendelt történelemhamisító jelkép, a „megszállási” ízléstelen emlékmű felállítását ellen. Tiltakozunk a Veritas Intézet létrehozása és az ellen, hogy a vezetője az 1941-es, 18-20ezer védtelen honfitársunk halálba küldését „idegenrendészeti” kérdésként kezeli.

Egyetértünk a MAZSIHISZ és általában a jóérzésű zsidó testvéreink azon tiltakozásával, hogy az említett intézményt a kormány szüntesse meg, és a vezetőjét bocsássa útjára. Helytelenítjük az ugyancsak egyeztetés és a hazai zsidóság véleményét figyelmen kívül hagyó, a Józsefvárosi pályaudvar épületeiből átalakított „Sorsok háza” létrehozását.

Megjegyezzük, hogy az egyházunk, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség és felsőoktatási intézményünk, a Wesley János Lelkészképző Főiskola vezetői által az érintett helyszínen tíz évvel ezelőtt állított, az áldozatokra bünbánattal emlékező emléktábláinkat megkérdésünk és értesítésünk nélkül eltávolították.

Felháborít bennünket, hogy képmutató módon kormánytényezők az ENSZ-ben és más külföldiek előtti fórumokon úgy tesznek, mintha elismernék a magyar felelősséget a népirtásban, közben pedig építgetik az önfelmentő és történelemhamisító emlékhelyeket.

Csaknem egy évszázaddal az első zsidótörvény (mellyel a démonikus hitleri eszterelenséget messze megelőzve „úttörők” voltunk Európában) megszületése után még mindig itt tartunk. Pedig az a vágyunk, hogy a magyar nép, mi mindannyian végre megszabaduljunk gyötrelmes bűneinktől. Nem akarjuk ezt a feladatot utódainkra hagyni, nem akarjuk, hogy káini lélekkel az ő fülükben is ott csengjen a rettenetes isteni kérdés: Hol van a testvéred?

AKTUÁLIS

Bibliai családmockek

Az Ószövetségben a család és a ház fogalmát egyaránt a *bet* szóval jelölték, a *ház*, a család családfőből, feleségekből, saját és fogadott gyermekekből, velük együtt élő rokonokból és rabszolgákból állt. A *bet ab*, az atya háza volt a nagycsalád, melynek tagjai egy általuk még ismert közös őstől származtak. Az életet mind vallási, mind jogi szempontból az apa irányította. Az egy *házhoz* tartozó család kultikus és jogi egység is volt: a szombati nyugalom az egész családra kiterjedt, (2Mózes 20,10); családonként, házanként ülték meg a nagy ünnepeket, mutatták be az áldozatot (5Mózes 12,17; 14,26; 15,20), együtt fogyasztották el a húsvéti bárányt (2Mózes 12,3-4).

A lány, ha nem ment férjhez, atyja családjában maradt (4Mózes 30,4), ha férjhez ment, férje családjának tagja lett. A gyermektelen özvegy és az elbocsátott asszony visszatért atyja családjába (4Mózes 30,10; Ruth 1,8-14). Izrael népe genealógiájában a családokat nemzetségbe és törzsbe sorolta. Az apa halála után jogilag az elsőszülött fiú örökölt, ám Jákob és Ézsau történetéből tudjuk, hogy ez sem volt mindig így. (1Mózes 27-29)

A bőséges gyermekáldást az Úr ajándékának tartották, (Zsoltárok 126,3), de csak a fiúkat tartották pontosan számon. Az anya tekintélye a szült fiúk számától függően emelkedett. A család a férj halála esetén sem halhatott ki, ha a férj gyermektelenül halt meg, azért kellett az özvegyet elvenni, hogy az elhunytak legyenek utódai (1Mózes 38,8). Fontos, hogy az új házasságból származott első fiú az elhunyt nevét viselte, így általa fennmaradt a család. Júda és Támár esetéből (1Mózes 38) az is kikövetkeztethető, hogy Izraelben nem ismerték az após és a meny közötti házasságot. Az 5Mózes 25,5-10 a sógorházasságot törvényre emelte, ha a sógor köteleességét megtagadta, az özvegy panaszt tehetett.

Izraelben is, miként az egész ókori Keleten, a házasság elsősorban két család ügye volt, pontosabban a menyasszony és a vőlegény apjára (1Mózes 24,2; 38,6; 2Mózes 7,3; vö. Bírák 14,2), esetleg magára a vőlegényre tartozott (vö. 2Mózes 22,15). Az apa választott feleséget a fiának (1Mózes 24,2; 38,6; 5Mózes 7,3; vö. Bírák 14,2), ő szerezte meg a menyasszony apjának beleegye-

zését is (2Mózes 21,16). A családi életre vonatkozóan a Bölcsességirodalom adott tanácsokat.

Az Újszövetségben az első tanítványok egyenként, tehát nem családostul kaptak meghívást, így számolniuk kellett családjuk esetleges tiltakozásával is. Maga Jézus sok megnyilvánulásában a hozzá tartozás kötelékét nemhogy többre tartotta a család kötelékénél, hanem a családot egyenesen visszahúzó erőnek vélte. (Máté 10,35-37) A farizeusok provokatív a „szabade valakinek bármilyen okból elbocsátania a feleségét?” kérdésére a Máté 19,3-tól kezdődő beszélgetésben hangzott el a híres „*amit Isten egybekötött, ember azt el ne válassza*” mondat is, ám a Máté 19,12-ben Jézus még tovább ment, azokról beszélt, akik magukat tették alkalmatlanná a nemzésre Isten országáért, bár rögtön jelezte azt is, hogy nem mindenkinek való ez az út.

Talán Jézus második eljövételének közeli váradalma volt az oka, hogy Pál sem feltétlenül ajánlotta a családalapítást, bár hozzátette, hogy ez a magánvéleménye. Arról is írt, hogy jobb házasságban élni, mint égni (1Korinthus 7,1-11), sőt részletes útmutatást adott, a család tagjai számára. A feleségeket engedelmességre, a férfiakat pedig szeretetre szólította fel, tudván, tudva, hogy ez a legnehezebb (Efézus 5,21-26). A gyermek-apa viszonyban elsősorban engedelmisséget várt el a gyermekektől, de nem kis bölcsességgel figyelmeztetett arra, hogy az apáknak sem szabad ingerelni a gyermekeket (Kolossé 3,20-22). Pál a kései korok címadó szerkesztői szerint itt már a keresztény családoknak adott útmutatást, hiszen Cornelius is (Apostolok Cselekedetei 10) és Sztefanasz is (1Korinthus 1,16) a háza népével, családjával együtt keresztelkedett meg.

Az 1Timótheus 3 pedig már egyenesen arra hívja fel a figyelmünket, hogy az egyházi előjárók, püspökök, diakónusok alkalmasságát családi életük minősége mutatja meg, „*legyenek ezek egyfeleségű férfiak, akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik.*”

Családok és modellek

Gyermekeink lelki fejlődésének természetes közege a család, így kezdődik majd nem minden e témába vágó

írás, ám, hogy a család fogalma nem csak egyféleképpen képzelhető el, családtípusok, sőt családmódok léteznek, az újkori találmány. Bachofen¹ – szemmel láthatóan Darwin hatása alatt – 1861-ben azt a megállapítást tette, hogy a családtípusok történeti fejlődésében is lezajlott egyfajta evolúció, a fejlettebb típus mindig kiszorította a fejletlent. Eszerint a kezdeti állapot a csoportházasság, vagy más néven szabályozatlan szex volt. Ady talán erről írhatott *Menekülés az Úrhoz* című versében: „Be szép volt az a lázadó, Mégis uras, szent Össze-Vissza”. Persze nem biztos, hogy így volt, azt, hogy a vérségi tabuk korszakát megelőzte-e valami, egész egyszerűen nem tudjuk. A már említett evolúciós modell mellett létezik egy „minden visszafejlődik” elmélet is, amely egy feltételezett aranykorral számol, és a neutrális „minden változik” attitűd teszi teljessé, vagy éppen kuszálja össze a képet.

A házasság intézménye mindenesetre már a kora ókorban megjelent, voltak monogám és nem monogám változatok is, ám a monogám házasság, legalábbis elvben, lassan-lassan teret nyert. A posztmodern elméletek a házasságok sokszínűségét hangsúlyozzák, szerintük különböző kultúrákban egyidőben léteznek más és más családtípusok – nincs fejlettebb és kevésbé fejlett változat. Antropológiai vizsgálatok szerint az emberiség történetében a leggyakoribb házasságtípus a monogámia, kevésbé gyakori a poligámia, amely többférjűséget is jelent a közismert többnejűség mellett. Ez utóbbit különbözőképpen értéklik, van olyan kultúra, amely megengedő e tekintetben és van, amelyik nem. Az iszlámban a Koránra, a mormon vallásban pedig az Ótestamentumra hivatkozva elvileg engedélyezett a dolog, ám visszazsúrolóban van, ma már kuriózumnak számít.

A többnejűséget, sőt az ágyasságot a Biblia is ismeri, de manapság mind a zsidó egyház, mind pedig a keresztény egyházak kizárólag a monogámiát fogadják el.

A kereszténység elterjedésétől az ipari forradalomig a családok nagy része falu- és termelőközösségekben élt. A gyermekeket nemcsak a szülők, hanem az egész közösség nevelte, jelen voltak születéskor, halálkor, esküvőkön, temetéseken – így már egészen fiatal korban képük volt az élet teljes keresztmetszetéről. Hogy ez az állapot a valóságban is olyan idilli volt-e, ahogy néhányan manapság gondolják, nem tudjuk, ám az ipari forradalmak korától valami új kezdődött el a család működésének tekintetében is. A nők egy része dolgozni kezdett, a másik része otthon maradt háztartást vezetni, ám akár így, akár úgy a városba áramlással a családok

magukra maradtak. Egyre kevesebb gyermek született, de csökkent a gyermekhalandóság is.

A gyermekét nevelő anya toposza a közhiedelemmel ellentétben nem a reneszánsz Mária-Kis Jézus képek korában, hanem jóval később, ebben a korban alakult ki. Hogy a házasságok szerelemből köttetnek-e, avagy érdekből, az meglehetősen bonyolult kérdés, ámde elvileg ez a kor követelte meg először nyíltan a szerelmi házasságokat is. Az *optimisták* szerint ettől a férfi és a nő kapcsolata sokkal nyitottabb lett, és úton vagyunk egy olyan világ felé, ahol az ember megtalálhatja a boldogságát. A *pesszimisták* szerint azonban nem csak a szerelmi házasságok, hanem a válások is polgárjogot nyertek az életünkben. A XX. század végére világhódítóná váló teljesítményorientált életszemlélet pedig végleg lehetlenné tette a hagyományos családmódok élıhetőségét. Kialakultak a nukleáris családok, amelyben csak egy apa, egy anya meg egy-két gyerek vesz részt. Értjük ma azt a mondókát, hogy ángyom süített rétest?

A válások következtében persze csonka családok jöttek létre, amelyek sokkal, nagyobb valószínűséggel nyújtanak rossz elsődleges szocializációt a gyermekeknek. Az új házasságkötések, a két csonka családot összeilleszteni kívánó mozaikcsaládok pedig sérthetik a gyermekek biztonságérzetét, az ebbe a helyzetbe kerülőknek hallatlan nagy tapintatra és bölcsességre van szükségük ahhoz, hogy ezeket a káros hatásokat minimalizálni tudják.

Persze a humor sem árt. Ha két csonka családból egy mozaik lesz, akkor mindig eszünkbe juthat, Karinthy halhatatlan axiómája: „*Aranka kérem, a maga gyereke, meg az én gyerekeim veri a mi gyerekeinket.*”

Bereczky Géza

A MET és intézményeinek évfordulói február hónapban:

- **1989. február 28.** – Megtörténik az Oltalom Karitatív Egyesület hivatalos bejegyzése (40. sorszámmal);
- **1990. február** – A MET a romániai forradalom résztvevői számára élelmiszereket és gyógyszereket szállít
- **2003. február 28.** – Bakti Tibor, ifj. Iványi Gábor, Iványi Miklós, Ónodi István segédlelkésszé szentelése
- **2004. február 1.** – A Wesley János Óvoda és Általános Iskola nyilvántartásba vétele (MÁV-telep, X. ker.)
- **2011 februárja** – Állásfoglalás Békásmegyeren a méltatlanul kiszorított, mellőzött és üldözött filozófusok, művészek mellett

¹ Johann Jakob Bachofen (1815- 1887), svájci jogtörténész ókor kutató és antropológus.

**AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM
NŐALAKJAI**

Mária, Jézus anyja

A bibliai Máriára nem gondolunk az egyháztörténelem nőalakjaként. Alakja idealizálódott az eltelt évezredekben, vagy ennek ellenhatásaként a protestáns hagyományban mellőződött. Nehéz róla beszélni, jól beszélni. Pedig hús-vér nő volt, embert meghaladó titkot hordva.

Karácsony körül a különböző TV csatornák számos olyan filmet közvetítenek, amelyek feldolgozzák Jézus születésének történetét. Teológusként és hívő emberként sokszor bosszankodtam már ezeknek a filmeknek meseterkéltségén és életidegenségén. (Nem beszélve a bibliai jelenetek kiszínezéséről!) Aztán megnéztem „A születés” című filmet (The Nativity Story, 2006). Az a hatás, amit rám, mint edzett Jézus-film nézőre gyakorolt, valószínű a kor- és bibliahű jeleneteiből ered; abból az érzékeny és művészi rendezésből, amely miatt a néző úgy érzi, hirtelen odacsöppent a kétezer évvel ezelőtti Közel-Keletre, egy poros kisvárosba, a létükért, hitükért, zsidó identitásukért keményen küzdő hétköznapi emberek közé.

Anélkül, hogy a film brutális képekben jelenítené ezt meg érzékeljük, mennyire kemény és kegyetlen világ volt ez. Ahogy néztem a filmet, a bibliai Mária hirtelen fiatal, egészséges vágyakkal teli nőként jelent meg előttem, aki egy olyan korban élt, amelynek külső kényszereit már el sem tudjuk képzelni. Arról, hogy kihez menjen feleségül, az apja döntött. (És ez biztos, hogy így történhetett!) Belső szabadsága csak abban állhatott, hogyan válaszol az angyali szóra. Megrémül? Hitetlenkedik? A „*legyen nékem a Te beszéded szerint*” kimondása hitet, bátorságot, de függetlenséget is igényelt. Amikor terhességét már nem lehetett tovább titkolni, a filmbeli anyja ezt mondta neki: „Kevesebbért is megköveztek már nőket.” És valóban, kevesebbért köveztek. Az is a csoda része, ahogy férfi büszkeségében mélyen megbántott József nem forral bosszút, nem ragad követ, csak elengedni akarja Máriát, akivel Isten gondolata szerint egy életre mégiscsak össze van kötve.

Könnyen átsiklunk a mondat fölött: „*Felméne pedig József is Galileából, Názaret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Bethlehemnek nevezetik ... Hogy beirattassék Máriával, a ki néki jegyeztetett feleségül,*

és várandós volt.” (Lk 2,4-5) Sosem tudatosult bennem – csak így a filmet nézve –, hogy milyen hosszú és veszélyes út volt ez egy várandós asszonynak, egy kapcsolata ezer kérdőjellel most alakító párnak.

Az út Jeruzsálem mellett vezetett el, ahol Heródes minden erővel készült üldözni és meggyilkolni azt, akit Mária a méhében hordott. A film véget ér Jézus megszületésénél. De Mária élete nem. Még menekülnie kell, mint a történelem során oly sokaknak...; még megjövendölik neki, hogy a szívét áthatja az éles tör. És áthatja, ahogy sok-sok anyát az évezredek során. Ott áll Jézus keresztségénél, ott van a bezárkózott tanítványok között, de átéli Pünkösöd csodáját is. Egy anya, aki tudja, hogy akit megszült, nem az övé... Pünkösöd után már nem hallunk róla, csontjai rég elporladtak valahol Palesztinában. Alakja azonban mitikus-sá nőtt. A középkor ambivalenciáinak egyike, hogy miközben megvetették a nőt, mégis virágzott Szűz Mária és a gyermek Jézus kultusza. Már az ókorban elkezdődött az a folyamat, mely szerint Mária üdvtörténeti szerepe különleges szentséget is kíván. A keresztény népben élénken élt Mária szentsége és tisztasága iránti tisztelet igénye. Augustinus azt állítja, hogy a születés bűnös állapotát Mária esetében már mindenket megelőzően feloldotta az újjászületés kegyelme. 451-ben a kalcedóni zsinaton Máriát hivatalosan Aeparthenosz-szá, azaz Örökös Szűzzé nyilvánították. A dogma, mely Mária esetében a szexualitást és a fogantatást elválasztotta, különválasztotta Máriát a többi nőtől, a szexuális kapcsolattól, a gyermekszüléstől, sőt, még a halál mindennapos, szabályos folyamatától is. Míg Éva ítélete az volt, hogy fájdalommal szüljön, Máriáról azt hirdették, hogy szülése fájdalommentes volt, és még utána is megőrizte a szüzességét. Az egész középkor folyamán a semmit meg nem kérdőjelező engedelmesség példaként állt a nők előtt. Mária önzetlen alázatosságát Éva büszkeségével és akaratosságával állították szembe, és ez a szembeállítás a női viselkedés próbakövévé vált. Hitünk szerint Mária hús-vér asszony volt, emberi vágyakkal, bűnökkel, szenvedésekkel. Amiben örök minta: Isten iránti engedelmsége.

A filmet Catherine Hardwicke, női filmrendező rendezte. Talán nem véletlenül sikerült Mária alakja ilyen élethűre...

Szabó Ildikó

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja

(részletek)

„Kedves Berta testvér...”

Berta testvér sok levelet ír és olykor kap köszönőleveleket is: „Én a cirkuszban dolgozom, ahol tegnap meglátogattok. Egy Újszövetséget ajándékozott nekem, s váltottunk néhány szót. Csodálom magát, hogy esőben-hóban mindig úton van, hogy segítsen az embereknek. Azt mondta, hogy reumás és egy öltözőbe megy, hogy megszáradjon. Remélhetőleg nem fázott meg. Azért írok, hogy megköszönjem, amit értünk tesz. Meglátogattam, hogy egy pár meleg zoknit adjak, de sajnos nem találtam.

Ezért küldök ebben a levélben tíz márkát, hogy ha az embereket látogatja, igyon út közben egy csésze forró kávé. Minden jót és szépet kívánok. Nem felejttem el...”

Egy utcalány írja egy nagyvárosi bordélyból: „Látogatása mindnyájunkra nagy hatással volt. Minden olyan szomorú, kedves Testvérnő, segítsen ki ebből a nyomorúságból. Mind csak szegény, gyenge teremtsék vagyunk. Imádkozzon értünk, hogy Jézus segítsen mindnyájunknak. De hogyan? Olyan nehéz, higgye el! Imádkozzon, hogy Isten adjon nekünk bátorságot, hogy kikerüljünk ebből a nyomorúságból. Szívélyes üdvözlétem küldöm magának és Istennek...”

Egy börtönből: „Nagyon köszönöm a kis csomagot... Most már tudom, hogy nem vagyok egyedül, mert magán keresztül Jézus jött el hozzám. Évekig hiába kerestem Istent. De most remélem, hogy igazán megtaláltam. Neki adom egész szívem. Sokáig tartott, míg Jézust befogadtam. Talán előbb megtaláltam volna, de hiányzott egy 'útmutató'. Ha az ember szeretet és szülői ház nélkül nő fel, akkor az út tele van tövissel... Boldog vagyok, hogy végre megtaláltam Istent...”

„Végre hozzájutok a levélíráshoz. De leelőször szeretném megköszönni kedves sorait, melyek nagyon megörvendeztettek, mert ilyen levelet még senkitől nem kaptam. A kis könyvet elolvastam, minden este egy fejezetet, és elgondolkoztam rajta. Tudja, kedves Berta testvér, számomra a keresztyénség elég új dolog, s hogy egész őszinte legyek, az utóbbi 12 évben nem volt kapcsolatom Istennel. Ha maga mellettem lett volna, valószínűleg nem lennék itt...”

Egy magánzárkából: „Kedves levelét megkaptam. Nagyon örültem, hogy gondol rám és imádkozik értem. Az előadása nagyon megkapott. Örülök, hogy elküldte az „Ő-én” traktátust. Minden nap elolvasom. Esténként gyakran gondolkozom azon, amit nekünk mesélt...”

Egy olasz fogoly leveléből: „Úgy szomjazom Isten üzenetét, hogy minden másról lemondanék. Felszedtél engem, mint az irgalmas samaritánus, ápoltál és Isten szavával gyógyítottál. Olyan kétségbeesett és reménytelen voltam a bűneimben. Akkor jöttél, Isten keze vezetett, és új világba vittél, mely tele van napfényvel és világossággal, szeretettel és békességgel. Isten gyermeke lettem. Magaddal vittél Isten házába.

Ahogy egykor Dávid király, én is mondhatom már: Mindig az Úr házában maradok. Az „Isteni ígéreték tárháza” c. könyvecskét szívből köszönöm. Naponta olvasom és nagyon drága nekem. Megpróbálok fogolytársaimnak segíteni ezzel a könyvvel és adja Isten, hogy egyszer megtörténjék...”

Egy cigány testvér írja: „Kedves Berta testvér! Írnom kell neked, mert mind nagyon vágyódnak utánad, és szeretnének viszontlátni. Gyermekeink egyre kérdezik, miért nem jön Berta testvér hozzánk. Kedves Berta testvér, látogass meg hamar. Szeretnének, hogy itt légy velünk, és a gyerekekkel. Kérlek, írd meg, mikor jössz el. Írd meg, mikor alkalmas, és érted megyünk az autóval. Legjobb lenne egy vasárnap. Kérlek, írd meg, mikor mehetünk érted. Ne felejts el minket... Írj hamar, hogy minél előbb viszontlássuk egymást. Köszöntenek az U. család és mindenki. Mielőbbi viszontlátásra...”

Jézussal a börtönben

„Elküldött engem, hogy a szegényeknek örömet mondjak, hogy bekössem a megtört szíveket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást.” Ézsaiás 61,1

A lakókocsi telep szeretett lakói között mindig vannak olyanok, akik börtönben ülnek, és levelezésen keresztül gondozom őket. Az intézet lelkigondozója elolvasa a leveleket és megérzi, hogy szeretem Jézust és a

fogyokat. Összetartozásunk jeleként meghív, hogy a „menny e várományosai” előtt beszéljek. Megbízatom és a közbenjáró imádságok biztos tudatában előre megköszönöm a teljes győzelmet és mindenekelőtt Jézus nevét hívom segítségül. A lelkes bevezet a nagy istentiszteleti terembe, ahol egy koncertzongora áll. Ma ifjúsági est van. Mintegy 80 fiatalember van jelen. Várakozóan tekintenek az öreg nőtestvérré, aki a szószéken kitárja a karját és így szól: „Én az anyátok vagyok, ti pedig mind az én fiaim!” Most már tudják, ki vagyok. Lelkesen tanulják: „*Merj Jézussal kezdeni, akármilyen nagy a teher; Merj Jézussal kezdeni, Ő minden láncot lever.*” Tetszik nekik az ének. A „*Királyi gyermek*” még inkább: hiszen azok szeretnének lenni, ezért is énekelhetik. Hangosan, vidáman száll az ének Jézushoz, Akinek szeretete mélyebbre eljut, mint a legnagyobb mélység. Feszülten hallgatják, milyen isteni ajándékok részesei lehetünk Jézus által. A végén sokan jelentkeznek beszélgetésre.

A búcsúzásnál kapott kézszorítások és a kifényesedett tekintetek mutatják, hogy megragadta őket az Ige.

Más estéken az idősebbek vesznek részt. Néhánynak ragyog a szeme, mert már Jézushoz tartozik, mások vágyódnak vagy kíváncsiak, de mindenkinek Jézusra van szüksége. A csodálatos szavak hatására: „*Mivel kedves vagy a szememben, megdicsőítlek és szeretlek!*”, azonnal enyhülnek a merev tekintetek. Megtanuljuk: „*A Bárány vére megtisztít, és mindent újjá tesz.*” Teljes csendben ülnek, a

Szentlélek munkálkodik. Sokan jelentkeznek beszélgetésre. A búcsúzásnál többen köszönetet mondanak.

A börtön kórházában már sok beteg vár rám. Hogy örülnek az éneknek: „*A Megváltó gondoskodik rólad!*” Figyelmesen hallgatják Jézus szavait, Aki beköti a megtört szíveket. Mikor imádságra kulcsoljuk a kezünket, némelyik szemben könny csillog. Néma kézszorítással búcsúznak, mely hangosabban beszél bármily szónál. Különösen egy súlyos beteg halás. Issza az Igét, amit azelőtt, mint a Gestapó tagja nélkülözött.

A lelkes hivatali szobája rendelkezésemre áll. Az ajtón kívül függő tábla („Lelkigondozás, ne zavarj!”) biztosítja a zavartalan beszélgetéseket. Minden látogató számára készen áll egy könyvecske, mely a megbocsátásról tartalmaz bibliai helyeket. Reggel 8 óra van, mikor kopognak. Megjelenik az első, szemben ülünk egymással. „*Berta testvér, szeretnék Jézushoz csatlakozni. Egyszer már próbálkoztam ezzel, de látja, ide jutottam.*” Gondterhelten várja a választ. Elmesélem, hogy fiatal koromban nekem is volt egy felemás kezdetem Jézussal, de én is csödbe jutottam. Jézus semmit sem akar *tőlünk*, hanem *minket* akar, az egész szívünket, testünket, lelkünket, szellemünket. Ezt megérti. Letérdelünk és egy teljes önátadás tanúja lehetek. Boldogan mondunk köszönetet az Úrnak. Az „életfogyos” tétovázva kérdezi: „Az Úr Jézus gyilkosokat is elfogad?”

„Természetesen – felelem – Mózes is gyilkos volt, Dávid rablógyilkos, Pál szintén. Miután Isten megbocsátott Dávidnak, ezt mondja: 'Az én szolgám Dávid, aki mindig jót cselekedett, azt, ami nekem tetszik.' Ilyen tökéletes az Úr bocsánata! És a gyilkos Saulhoz így szól: 'Választott eszközöm vagy, használni foglak téged.'” Felírom neki az igehelyeket Mózes, Sámuel és az Apostolok cselekedeteiről írott könyvekből. – Meg meri tenni a döntő lépést Jézus mellett, és ma Isten boldog gyermeke, és a börtönben felelős állást tölt be. Mindenki tudja: Ebben az emberben meg lehet bízni, ő más, mint a többi. Egy másik „életfogyos” is jön, aki kész Jézust követni, s hogy együtt imádkozzunk. Jézus ragyog a szeméből, bár már 15 éve ül. Ő is felelős megbízatást kapott. Egy bűnöktől megterhelte ember így vall: „Én vagyok a legmocskosabb ebben a házban, minden létező bűnt elkövettem.” Komoran mered maga elé. Amit mondok neki, olyan új, olyan idegen. Elkezd Isten Igéjét olvasni, fény gyullad fel a számára, elindul felé, a melegség és világosság vonzásába kerül. Tétovázó még a hite. Isten fogja elvégezni benne a teljes „áttörést”!

A következő a kezét mutatja: „14 bűnelkövetés után kézen löttem magam – véletlenül.” Megmutatja a sebet: „Ennél a kéznél fogva húzott ki az Úr a bűn sarából. Megszabadultam, és már csak kívül, körülöttem vannak falak. Csakhogy a családomat szerencsétlenségbe taszítottam, és ez fáj.” Együtt köszönjük meg, hogy Jézus nem csak a tetteinkben és gondolatainkban elkövetett bűnökért halt meg, hanem a mulasztásainkért is.

Megvigasztalódva megy el.

Egy ifjú könnyáztatta arca néz rám: „Tegnap este az anyámra kellett gondolnom, mikor ön olyan anyai módon beszélt. Megnehezítettem az életét, bárcsak jóvátehetném! De hogyan?” Gondterhelte szíve balzsamként fogadja Jézus szavait, bár ennek az NDK-beli fiúnak Jézus még idegen, de vágyódik utána. Felírom az édesanyja címét, hogy fia bűnbánatáról értesítem. Együtt imádkozunk. A jövőben szorgalmasan akar Isten Igéjével foglalkozni.

Ez a férfi pedig mindkét csuklóján felvágta az ereket. Közben megtalálta Jézust, de nagyon szenved a kisértések miatt. Sok bibliai helyet jegyez fel magának, és megköszöni Spurgeon: Isten ígéreteinek tárháza c. könyvét. Megvigasztalt szívvel tekint rám.

Egy 18 éves mondja: „Még sosem láttam tisztességes embert. Éjszakai pincér vagyok, a szeretőm sztriptíz táncosnő. Amit ön tegnap este mondott, az számomra teljesen új és valószínűtlen. Nekem adná, ami az öné?”

A hit elkezdőjére és bevégezőjére mutatok rá, aki az elveszettet addig keresi, míg meg nem találja. Imádkozunk. Elfogódva köszöni meg az imádságot és Isten Igéjét akarja olvasni.

Aztán egy fiatalember jön jegyzetfüzettel és golyóstollal felszerelve. Este feljegyezte az általam hallott

bibliai helyeket és most közelebbi magyarázatot vár. Konfirmációs ígétét még ismeri és szeretné, ha azt levélben kifejteném neki. Elolvassuk az Igét és együtt imádkozunk.

A következő fiúnak hívó szülei és testvérei vannak, és ő maga is döntött gyermekkorában Jézus mellett. De kisiklott az élete, tévelyegve és vágyakozva keresi a teljes megváltást. De megreked a keresésben, mert hiányzik nála az őszinteség. Jézus helyett a szavaimba és emberekbe kapaszkodik. Hiányos a fáradozásom, de Jézus erős!

Az intézet lelkigondozója meghív a megtért foglyok bibliaiskolájába. Mindegyik írásbeli dolgozatot ír. Élő imaközösség imádkozik a mi missziónkért is, értem és a cigányokért. Igen, Jézusnak népe van a börtönben is! Imádkozzunk a hívőkért, hogy világító tornyok legyenek, akik irányt mutatnak a fuldoklóknak. Különösen is imádkozzunk a megtért életfogytiglanosokért. Kitárt karokkal és nyitott szívvel fogadjuk be a büntetésüket letöltötteket! Hiszen mindannyian tévelyegtünk és természetünknel fogva rossz vonaton ültünk. Csupán olyanok vagyunk, mint a latrok közül az egyik, vagy kegyelmet kaptunk, vagy nem. Minden kegyelmet nyert arra hivatott, hogy a szegényeknek prédikáljon, a megtört szíveket bekötözze és a foglyoknak szabadulást hirdessen.

Nem engedhetjük...

A fogorvoshoz indulok. A busz indulásra kész, de a sofőr nagyon bosszús, mert Jézusról beszélek. Nem figyel oda és nem akar traktátust sem. Csendben imádkozom érte. Egy asszony ül le mellém. Csupa fül, és szívesen fogadja a traktátust is. Ez annyira bosszantja a buszvezetőt, hogy a következő megállóban kidob. „Jézus a győztes!” kiáltom vissza a buszba.

Most hát kint vagyok. Elmegyek a következő házig és megkérdem a háziasszonyt: „Ön megtért?” „Nem” vallja meg őszintén. „Akkor hozza ide a bibliáját!” Együtt olvassuk Isten szavát, s ő érdeklődve hallgatja. Aztán még együtt imádkozunk.

Kint egy férfi az utcát söpri. Kérdésekre szidja az egyházat és a keresztényeket. Aztán azonban nyugodtan végighallgat, mikor arról beszélek, hogy minden emberben Jézust kell látnunk akkor is, ha ez nem mindig sikerül. Isten nevel, munkába vesz minket. Ő megígérte: „Olyan emberekké akarlak formálni benneteket, akik parancsolataim szerint élnek.” Végül a férfi kijelenti: „Megint Isten szava szerint akarok élni.”

Éppen jön a következő busz. Felszállva ismét traktátusokat osztogatok, Jézusról beszélek, és a buszsofőr sem akar kidobni. Szolgálatom eredménye mindig kidobás vagy öröm. Hiszen mi, keresztyének „kidobhatók” vagyunk, ezért nem is csinállok nagy ügyet ebből.

Ma egy félig nyitott büntetőintézményt látogatok meg. Nap közben a cellák nincsenek bezárva. A munkaadók eljönnek a bent ülőkért, majd visszahozzák őket. Reggelente megérdeklődöm, otthon maradt-e valaki valami oknál fogva. Az étkezőben szép svájci naptárak színes fotóit teszem az asztalokra, melyek arra hívatottak, hogy a cellák falán a nem szép képeket betakarják. Megkérem a felügyelőt, hogy estére hirdessen meg egy bibliaórát. De kevés az érdeklődő. Egy focimeccs és az előttük álló szabadulás foglalkoztatja őket. Egyedül Gusztáv jön velem az istentiszteleti terembe. Figyelmesen hallgatja Jézus szavait a kereszten. Bár a többiek „bárgyúnak” tartják, örömmel fogadja az evangélium üzenetét. Leülök mellé és megkérdem: „Szeretnél Jézusé lenné?” „Igen, szeretnék” válaszolja komolyan.

Van időnk mindent megbeszélni és a Szentlélek munkálkodik benne. Gusztáv mindent lerak és átadja az életét Krisztusnak. Az arcán látható a változás. Végül így imádkozik: „Köszönöm, drága Úr Jézus, hogy elfogadtál. És ha a többiek majd ujjal mutogatnak rám és kinevetnek, segíts, hogy ne törődjek vele.”

Az ördög távol tartotta a többieket a bibliaórától, de Jézus Gusztávot megmentette. Micsoda nagyszerű dolog! Gusztáv később ezt írta: „A bibliaóra óta új ember lettem és nagyon boldog vagyok.”

Az öregotthonban egy asszony már régóta várja a látogatásom, de mikor elmegyek, tele van bosszúsággal és szidja a szobatársait. Szeme szikrázik a gyűlölettel, meg sem hallgat. Imádkozom érte. Aztán megkér egy asszonyt, hogy vigyen el a szolgálati helyemre, ahova túl korán érkezem. A parkban a padon egy fiatalember mellé ülök. Már kap is tőlem egy traktátust. „Hisz ön Istenben?”

kérdezi. „Természetesen hiszek Istenben és Jézus Krisztusban, ezért adtam önnek egy fiatalember valloását, aki megtalálta Jézust.”

Mindjárt világos, hogy miatta érkeztem korán. Csodálatraméltó az érdeklődése. Akkor sem tűnik el, mikor megjelenik a menyasszonya.

„Várj, figyelj te is!” kéri a lányt, aki szintén meghallgatja az evangéliumot. A keresztyén ifjúság pinchehelyiségében sok fiatal gyűlik össze. Néhányan az utcáról tévedtek be, mint Péter is. Tulajdonképpen táncolni jött, hallotta a vidám hangokat és azt gondolta: Itt jó buli lesz. Az igemagyarázat után mellém ül, kávéja mellé kekszet ropogtat. Még nem érti, miről van szó. A munka és a szórakozás az ő világa. A kezdeti ellenállás után megadja a címét – aztán elmegy táncolni. Imádkozunk, hogy „az ég madarai” (Máté 13,4) az elvetett magot ne kapkodják el, és a rövid, Jézusról szóló üzenetnek örökkévaló hatása maradjon.

(Fordította: Czövek Olivérné)

ZSIDÓ ÉLET

A zsidó család

„A család néhány ezeréves formája válságba került és felbomlóban van az egész világon. De a zsidóság számára kétezer év óta a család: állam, templom, humusz, hit, virág és világosság. Ha a zsidó családi élet is válságba kerül, akkor a zsidó kifosztottan áll a világban, hol koldusszegényebben egy didergő csavargónál csikorgó téli éjszakán.” (Bíró Lajos)

A „Sulchan Aruch” jelentősége

A *halacha* (a zsidó vallási törvény) születésünk pillanatától fogva halálunkig szabályozza életünket. A „Sulchan Aruch”-ból mely a zsidó élet törvényeinek „terített asztala” (szó szerinti fordításban), megtudhatjuk a zsidó életre, a családra stb. vonatkozó törvényeket, szertartásokat. A könyvet a XVI. sz.-ban József Káro rabbi készítette a XIV. században élt Jakab ben Áser kodifikátor „Árbá turim”-nak nevezett kódexe alapján, melyet magyarázatokkal látott el rendszerbe foglalva azokat, az eredeti négy beosztás alapján, melyben a templomi, házi, ünnepi és böjti szertartásokat (Orach Chajim), az étkezési, gyászra vonatkozó, iskoláztatásra valamint uzsorára vonatkozó szabályokat (Jore dea) gyűjti egybe. A könyvben a házassági és válási törvényeket (eben haeser) is megtaláljuk, ahogy a magánjogi és bünvádi intézkedéseket is (chosen hamispat).

A Sulchan Aruch-ot Mózes ben Izráel (Iszerlsz) jegyzeti (hágáhot, mápá) tartják, melyek felülírják Káro döntéseit, az askenázi zsidók számára mutatva az irányt. Egyes kritikusok szerint a Sulchan Aruch jórésze mára érvényét veszítette, de a tradíciók érzelmi háttere ma is létezik.

Család a zsidóságban

A család – mint a személyiségfejlődés és a szocializáció fontos helyszíne – érzelmi biztonságot ad. A családi intimitás, szeretet és elfogadás a feszültségek feloldásában az iskolai, munkahelyi és egyéb problémák feldolgozásában nélkülözhetetlen.

A zsidó otthon a hétköznapi és ünnepnapra események előtt a vallás gyakorlásának központi helye. A Jeruzsálemi Templom lerombolása után bölcsőink az otthont nevezték új templomnak, melyben az Örökkévaló szol-

gálatát a kohániták (papi nemzetség) helyett a család tagjai teljesítik.

A zsidó család a szülők és gyerekek kapcsolatánál tágabb térben mozog. Az egymással rokonságban lévő felmenőket és oldalágiakat is a családhoz kapcsolja, függetlenül attól, milyen közel élnek egymáshoz. Manapság is érezhető ez az ortodox családoknál és a nem vallásos szefárd zsidóknál, ahol egy-egy ünnepen több száz rokon is összejön.

A haszidoknak (olyan vallásos zsidók, akik egy-egy rabbi „udvarába” tömörülnek), ha bármilyen gondjuk van, legyen az anyagi vagy egyéb, a közösség „nagy családként” segít. Nemrég az egyik egy haszid „udvar” fiataljai többen meggondolatlanul kölcsönöket vettek fel, majd képtelenek voltak törleszteni. Rabbijuk a közösség pénzéből fizette ki, hogy segítsen a nehéz kamatterheken, de a továbbiakban csak az ő engedélyével vehetnek fel kölcsönt, és csak olyan dologra, amire valóban szüksége van családjuknak.

A XVII. századig az európai zsidó családok szegényebb rétegeinél egyetlen helyiségben folyt az alvás, tisztálkodás, étkezés és főzés. Ha volt is több szoba a házban, azok nem a családi együttélésben színhelyei voltak, hanem gazdasági, vagy vallási-közéleti (pl. tanulás) szerepet tölthettek be.

A reformkor után az asszimiláló zsidó családok életvitele már nem különül el élesen a civil társadalométól. A XIX. század asszimilációs törekvése a tradicionális zsidó életformát gyengítette, ám korántsem olyan mértékben hozta magával a zsidó családok válságát, ahogy ezt egyes kutatók látni vélik. A XX-XXI. század fel-fogása szerint világszerte az egyén nagyobb hangsúlyt kap, míg a régebbi korokban valamely közösség, csoport tagja. Nem úgy a mi körökben...

Gyermekeink nemcsak a családba, de egy közösségbe is érkeznek, mely a szertartások során a kezdetektől befogadja őket. Ábrahám szövetségébe való felvétel, a fiúgyermek körülmételése – melynek elvégzése ma egyre gyakoribb a magyarországi szekuláris zsidó fiatalok között is – a zsidósághoz való tartozást jelzi. A holokauszt után nehéz volt párt találni a megcsonkított közösségeken belül, így az európai nem vallásos

zsidóság köreiben többen kötöttek vegyes házasságot, melyekben úgy a férj, mint a feleség, jelentős kompromisszumokra kényszerült.

(Szerencsés esetben, ahogy szüleim esetében is tapasztaltam, egyik fél sem kényszerítette a másikat, hogy elhagyja a hitét. Halachikus értelemben ez súlyos problémákat vet fel, annak ellenére, hogy törvényeink szerint anyám révén zsidónak születtünk. Mind emellett későbbi életutunkat jelentősen meghatározta ez a családi kettősség, amely igen korán döntésre készítette nővéremet és engem is. De ez már egy másik írás témája lehetne...)

Mai Magyarország

Magyarországon speciális helyzet alakul a mai fiatalok zsidó életére vonatkozóan. Legtöbbjüknek újra kell tanulniuk zsidóságukat, hiszen szüleik – az ortodoxok kivételével – igyekeztek nem felhívni zsidóságukra a figyelmet, sok esetben nem is tudtak róla. A holokauszt után a legtöbb szekuláris zsidó család úgy döntött, nem „különböztetik meg” fiaikat a körülméletléssel, nehogy egy későbbi időpontban bekövetkező zsidóüldözés során ez legyen, amiről felismerhetik őket ellenségeik. Magyarországon élő fiatal zsidó ismerőseim ma már jelentős számban felvetetik Ábrahám szövetségébe fiaikat, és ha otthonukban – ismeretek híján – nehezen tudják megvalósítani a tradíciókat, közösségekben igyekeznek elsajátítani, feleleveníteni a megszakadt folyamatot. (Paradox módon a visszatérést a zsidó tradíciókhoz az újraéledő rasszista, antiszemita megnyilvánulások is elősegítik.)

Örömmel látom, hogy kisgyermek unokáinkat fiaink-lányaink Talmud Tórára viszik tanulni, és kapnak sokszor új információkat a kicsiktől. Jóleső érzés számomra, amikor Sára unokám Budapesten Mózes történetével „altatja babáit” és már készül Eszter királylánynak öltözni Purim ünnepére, melynek történetét betéve ismeri. *(E cikk írása során felöltik bennem az 1978-as Szimhat Torah (Tóra örömmünnepe): tizenegy éves kislánnyal és négyéves kisfiammal egy kis belvárosi imaházban ünnepeltünk. Áldott emlékü rabbi bácsink a csekély számú gyermeksergnek kis tóra vagy zsidó szimbólumot viselő zászlók híján szovjet papírzászlókat osztogatott. Férjem megkérdezte miért teszi ezt? – „Jaj, fiam itt a falnak is füle van!” – felelte rabbink, aki félt, hogy ránk sütik a cionista jelzőt, ha „horribile dictu” Izrael jelképét vinnék gyermekeink.)*

A zsidó otthon

A zsidó otthon már belépésünkkor megkülönböztethetjük a többitől, az ajtófélfára szerelt *mezusa* miatt, mely a Smá Izráel-t a zsidók legszentebb imájának tekerését tartalmazza, amelyet minden reggel és este

elmondanak, és a gyerekeknek először megtanítanak: *„Halld Izrael, az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlen egy! Szeresd hát örök Istenedet teljes szíveddel, lelkeddel és tehetségeddel! Ezeket a szavakat pedig, amelyeket ma elrendelek neked, vedd a szívedre és tanítsd meg gyermekeidnek; beszélj róluk, amikor otthon vagy, ha úton jársz, ha lefekszel, és ha felkelsz...” (5Mózes 6,4-9)*

A zsidó otthonokban ma is láthatunk vallási tárgyakat: szombati gyertyatartót, hanukiát, trenderlit, cedaka pusket (adomány dobozt) stb. A Tóra többször kiemeli ezeknek a tárgyaknak a jelentőségét: *„Vésd be azokat gyermekeidnek és beszélj róluk, mikor ülsz házádban, mikor jársz az úton, mikor lefekszel, és mikor fölkelés...” (5Mózes 6,4-7)*

Ősök, felmenők

A tradicionális zsidó családok példaképei őseink családjai, pl. Ábrahámé, akinek sok erénye közül kiemelkedik a vendégszeretet, valamint, hogy át tudta adni az Örökkévalótól kapott tanításokat gyermekeinek is. Sára, sátrának csodáival a mindenkori zsidó nők példaképe. A családi tisztaság törvényeinek betartásában, az erkölcsi és vallási elhivatottságban kiemelkedő szerepet kap a szemérmesség mellett a jótékonyság és a vendégfogadás is.

A zsidó család mind társadalmi mind spirituális megközelítésben, a Tórában és a Talmudban található törvények és parancsolatok alapján működik.

Vallásunkban felmenőink tisztelete fontos tényező. Úgy a heti szakaszokban, mint ünnepeinken újra éljük történeteiket, mintha velünk történt volna. Ezért motiváció a valláshoz visszatérő fiatalok számára mindnyájunk közös múltja, ami részévé válik emlékezetükben szimbolikus családjuknak. A zsidóság számára a hit megélése, a hagyományok továbbadása, elmesélése minden napi feladat, a Tóra és tanulmányozása köré épülnek, legyen szó esküvőről, nevelésről vagy a szülők tiszteletéről.

Amiket az Örökkévaló elrendelt Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak vagy Mózesnek, arról kötelesség minden nap beszélni, megemlékezni és megtanítani a gyermekeknek is.

A zsidó család elkísér a halálig

A zsidó családok kötelessége az erkölcsi tisztaság megőrzése, a gyermekek körültekintő nevelése mellett a szegények istápolása, az adakozás, (pl. szegény lányok kiházásításában anyagi segítség), idősek gondozása, ellátása. Ma már az idősek gondozását Izraelben is (főként európai családok esetében) a család helyett sokszor intézmények végzik. Az otthon ápolt idősek vagy betegek részére Izrael állama segítséget nyújt, hogy gondozót tudjanak melléjük fogadni.

A zsidó vallás az élet tisztelete mellett a halált annak természetes velejárójának tartja. Az itt maradtak fontos feladata: az elhunyt tisztelete és a gyászolók vigasztalása. A család férfi tagjai vagy a barátok vállukon viszik az elhunytat a sírig. Az asszonyok csak a temetőig kísérik a menetet, beleértve az özvegyet is. A közvetlen család a temetés után hét napig sivat (süvet) ül.

A szülők halála napjától 12 hónapig az árván maradt gyerek nem megy színházba, koncertre és nem vesz részt lakodalmakon. A fiú a temetés napjától *káddist* mond halott szülője után tíz imádkozó férfi jelenlétében, mellyel az elhunyt lélek érdemei növekednek az Örökkévalóval előtt.

„Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú életű legyél a földön”... – szól az ötödik Parancsolat. A hosszú élet

nem kizárólag fizikai létezését jelent, hanem olyan utódokat is, akik ápolják emlékünket vagy folytatják azt a munkát, amit elkezdtünk.

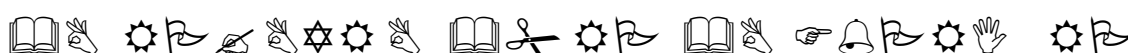
Vallási előírásaink segítik érvényesülésünket az életben. Etikai szempontból ma is utat mutatnak úgy az egyén mint a család és a tágabb közösség számára is. Ha sikerül családi életünket ezek szellemében élnünk, megvalósíthatjuk mindazokat a jókívánságokat környezetünkben, melyeket a „Birkát Hábáit” a Házi Áldás fogalmaz meg az alábbi szabad fordításban:

„Legyen ez az otthon a boldogság és egészség, A remény és nagylelkűség helye, A kreativitás és jóság otthona, A vendégek és itt élők csak az áldást és békét Ismerjék meg.”

Schlesinger Hanna, Tel-Aviv

IFI SAROK

Ha megfejted a titkos írásjeleket, akkor megtudhatod, milyen fogadalmat tett Józsué a nép előtt!
Olvasd el a történetet a Bibliából, Józsué könyvének a 24. fejezetéből! Jó kutatást!

” ————

————— ”

a	á	b	é	g	h	k	l	m	n	o	r	s	sz	u	ú	z	

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Van szép családod, de...

A kompozíció (*Adj ma számot! Zúg a hang – Tue Rechnung! Donnerwort*, BWV 168) 1725. július 29-én hangzott el először Lipcsében. A vasárnapi evangéliumra reflektáló szöveg Salomon Franck tollából származik.

1. Ária (basszus): A végítélettel fenyegető, fulmináns nyitóária szavai evangéliumi szakaszokra utalnak (Lukács 16,2; 23,30). Az izgatott, mennydörgő dallamzuhatag csupán egyszer torpan meg megrettenve, a vér megdermedését érzékeltetve (*mein Blut erkaltet*): *Adj ma számot! Zúg a hang, / S megrepednek tőle bércek, / Hang, amelyetől dermed véred! / Adj ma számot! Zúg vészharang: / Jaj, majd vissza kell mind adnod, / Mit az Isten néked adott. / Adj ma számot! Zúg a hang!* (Liedemann Ákos fordítása) (A mű a világhálón meghallgatható: <http://www.youtube.com/watch?v=pPrI9lZNhXk>)

2. Recitativo (tenor): Két behízelt hangú oboa d'amore kíséri a szólista énekbeszédét, de az édeskés hangvétel hamar fenyegetővé válik. A tékozló lélek aggodalmát váratlan disszonanciák festik, egyben azt is nyilvánvalóvá téve, hogy a „hibás számadás” mögött ördögi praktika lapul. A legmélyebb és legmagasabb szólamok között feszülő, fals tritónusz hangközök (*diabolus in musica*) hangsúlyossá teszik a jajsztót (*ach!*: *cisz-g*'), majd az iszonyodó rettegést (*mir graut*: *eisz-h*'), a két akkord egymáshoz kapcsolódása pedig egészen vérfa-gyasztó (1. kottapélda). A tékozló ember bűnbánatát különös fordulat, egy moll-dallam váratlanul dúrrá világosodása érzékelteti (2. kottapélda). Az énekbeszéd ekkor mozgalmasabbá, arioso-szerűvé válik; a leomló hegyormokat (*Berge*) aláhanyatló dallamok (3. kottapélda), míg a villámokat (*Blitz*) felfelé cikkázó menek-jelenítik meg (4. kottapélda):

Nem enyém mind a jó, / Mit élvezek e földi létben; / Test, lélek s kedv múló, / S a hivatást is Isten adta nékem, / Hogy azt én itt betöltsem, / Oly híven, miként tenni tisztem, / Miképpen maga bízta rám. / Jaj, ámde jaj! mert lám: / Rettegek nagyon lelkem mélyén, / Mivel a számadást biz' én hibásnak vélném, / Mert életem nap-

jait, / S a javakat, mit kaptam Tőled, / Eltékozoltam itt! / Te igaz Úr, mint szökhethnék előled? / Így esd hát sóhajom: / Ti halmok és minden hegyorom! / Az Úr haragja elől, / Rejtsetek el villámló szeme elől!

3. Ária (tenor): Tőzsdei grafikonként, szeszélyesen emelkednek-süllyednek az ária dallamai. Az efemer „földi kincsek” (*Capital und Interessen* – tőke és kamatok) hiábavalóságára az Úr könyvébe írt „valódi adatok” mutatnak rá. Míg a földi javak értéke ellenőrizhetetlenül nő-csökken, az „acéllal és gyémántkövel” (*mit Stahl und Demantstein*) írt égi bűnlajstrom – ütemeken keresztül tartott, hosszú hangok jelzik ezt – kitörölhetetlen marad: *Földi kincs és érdek hajsztolt, / Sok-sok bűnöm súlya nyom, / S egyszer el kell számolnom. / Minden, miben vétkes voltam, / Az az Úr könyvébe írtan, / Engem terhel vádolón.*

4. Recitativo (basszus): E tétel mégis mutat kiutat. Egyedül a Megváltó törölheti el a vétkek-bűnök által felhalmozódott adósságot. A szöveg – a 21. század emberének is megfontolandóan! – szociális érzékenységre, igazságságra int: *Mégis, te rémült szív, higgy, s el ne csüggedj majd! / Ha számvetésed tart, / És lelkiismereted téged / Ott akkor némaságra késztet, / Nézz jótállódra csak, / Ki minden tartozásodat / Kifizette és végleg lerótt! / Mert lám, az ember még adósságban élne, / E szeretet: a Bárány vére / Eltörlé minden vétked, / S Istennel megbékített. / Már nem vagy te az adósa! / Az lehet, / Jól tudod: / Van szép családod, / De igyekezz, és el ne feledd: / Vagyonod mindig jól használjad, / S tégy jót a szegénnyel, / Így életednek ha majd vége szakad, / A mennyben lelked nyugtot lel.*

5. Ária (szoprán, alt): A duett szaggatott ritmikája jól érzékelteti a „Mammon láncától” való megszabadulás embert próbáló nehézségét. A kettős végén a földi javak szétporladását egy szinte énekelhetetlenül hosszú, 57 hangra aprózódott dallamhajlítás teszi plasztikussá: *Tépd szét, szívem, Mammonnak láncát, / Kezem, hintsd el kincsedet! / Tesztemnek halálos ágyát / Váltsa üdvre égi kegy, / Így majd vár rám örök részem, / Földi kincs bár porlad régen.*

6. Korál: A legfőbb üzenetet most is a zárókorál csendíti ki. „Lét és idő” örök emberi problematikája csak az örökkévalóság isteni dimenziójában nyerhet megoldást: *Erősíts engem lelkeddel, / Ó, hulljon rám szent véred, / S moss halál-verítékeddel / Majd végórámon, kérlek; / És engem vigy, ha úgy tetszik, / Ahová vágyik már e hit: / Te választottaidhoz.*

Göncz Zoltán

ÉLET ÉS ZENE

Zene és család

„...ő lett az ősatya azoknak, akik gitáron és fuvolán játszanak.” (1Mózes 4,21)

A művészcsaládok, ezen belül a zenészcsaládok története, a zenei ismeretek, a művészi tudás családban történő áthagyományozódása, a tehetség átöröklődése szülőkről gyermekekre olyan kimeríthetetlenül gazdag téma, hogy rövid terjedelemben képtelenség teljes mélységben kibontani. Így hát meg kell elégednünk egy tömör összefoglalással: felütjük a Bibliát zenészőseink nyomát kutatva; megvizsgáljuk, hogyan, miért bontakozhattak ki a tehetségek a híres zeneszerző-dinasztiákban; végezetül – megérkezve a jelenbe – néhány magyar zenészcsaláddal is megismerkedünk.

Zene és család a Bibliában is szorosan összefüggnek. A Szentírás pontosan tudósít arról, ki volt a zenészek ősatya, s ki volt eme ősatya ősatya: „*Kain megismerte feleségét, az fogant, és Hénochoz szülte. Várost épített és azt fiáról Hénochnak nevezte. Hénoch fia Irád lett. Irád fia Mechujael, Mechujael fia Metusael, Metusael fia pedig Lámech. Lámech két feleséget vett. Az egyiknek Ada volt a neve, a másiké Cilla. Ada a világra hozta Jabalt; ő lett az ősatya azoknak, akik sátrakban laknak nyájaikkal. Testvérét Jubalnak hívták, ő lett az ősatya azoknak, akik gitáron és fuvolán játszanak.*” (1Mózes 4,17-21)

Lévi leszármazottai (a lévíták) nemcsak papi feladatokot láttak el, de meghatározó szerepük volt a zenével való foglalatosság is: „*Dávid megparancsolta a lévíták vezetőinek, hogy állítsák sorba testvéreiket, az énekeseket – hangszerekkel, hárfákkal, citerákkal és cintányérokkal fűszerelve –, és hallassanak örömrivalgást.*” (1Kronikák 15,16) Pontos „bibliai partitúra” írja le, kiknek kellett a cintányért verniük, kik játszottak csomózott hárfán, kik nyolchúrú citerán, kik fújták a harsonákat. (1Kronikák 15,19-24)

Grandiózus családi zenekart találunk a Krónikák II. könyvében: „*Az oltár keleti oldalán bisszusba öltözve álltak az énekes lévíták, mindazok, akik Aszaf, Heman meg Jedutun alá tartoztak fiaikkal és testvéreikkel együtt. Cintányéron, hárfákon és lantokon játszottak, mellettük pedig százhusz [!] pap fújta a trombitát. Tehát*

egyszerre zengett a trombita- és az énekszó, úgyhogy csak egyetlen hang hallatszott, amint dicsőítették és magasztalták az Urat. Amikor fölszendült a trombiták, a cintányérok és a többi zeneszerszám hangja, így dicsőítették az Urat: »Mert jó, mert irgalma örökkévaló!« A felhő miatt a papok nem is tudták szolgálatukat tovább ellátni, mert az Úr dicsősége betöltötte a templomot.” (2Kronikák 5,12-14)

Az előbbi textusnál *Johann Sebastian Bach* (1685-1750) saját kezével írta be az egykoron tulajdonában lévő – 1934-ben, az Egyesült Államokban megtalált – Calov-Bibliájába kommentárját, amelynek igazságát egész életművével bizonyította: „*NB. Az áhítatos zenében Isten mindig jelen van az Ő kegyelmével.*”

S – a Biblia révén – egy nagy ugrással meg is érkezünk az egyik legnépesebb zenész famíliához, a Bach-családdhoz! A dinasztia nem kevesebb mint 53 zenésztaggal büszkélkedhetett. Első ismert ősük, *Veit Bach* (1550-1619) pék volt Magyarországon, aki lutheránus hite miatt kényszerült Tübingiába költözni¹. A Bach-család tagjai fokozatosan emelkedtek fel, kezdetben vándormuzikusok, majd később városi zenészek, templomi orgonisták, kántorok találhatók közöttük. Néhányan – mint *Johann Sebastian* is – arisztokrata udvarok címzetes karmesterei lettek, fia, *Carl Philipp Emanuel Bach* (1714-1788) Nagy Frigyes udvari karmestere volt. A tehetségek születésének dinamikája a Bach-családban – Czeizel Endre kifejezését használva – a „piramis-modell”-nek megfelelő: egyre tehetségesebb muzikusok követték egymást, majd a csúcspontot jelentő *Johann Sebastian* után a „talentum-görbe” visszatért az átlaghoz². Piramis-szerűen épül fel a legtöbb zeneszerző-géniusz, így *Wolfgang Amadeus Mozart* (1756-1791), *Ludwig van Beethoven* (1770-1827), *Liszt Ferenc* (1811-1886), *Erkel Ferenc*

¹ (Hans-Joachim Schulze: „*A Bachok Magyarországról származnak*” Bach-tanulmányok 5, http://www.bachsociety.hu/pdf/bach_tanulmanyok_05_1.pdf)

² (Czeizel Endre, Batta András (szerk.): *A zenei tehetség gyökerei*. Arktisz Kiadó, 1992)

(1810-1893), *iff.* Johann Strauss (1825-1899) és Bartók Béla (1881-1945) családfája is. A zenészcsaládokban ugyanis összeadódnak – és egymást erősíti – a zenei tehetség genetikai, illetve kulturális áthagyományozódása. A kedvező zenei adottságok genetikai átörökítésénél szerepet játszik az is, hogy a muzsikusok előszeretettel választottak és választanak zenésztársat maguknak. A zenei környezet révén a kisgyermek pedig szinte már az anyatejjel magukba szívják a zenei ismereteket.

Emiatt nem ritka, hogy az alma nagyon közel esik a fájához – példaképpen néhány 20-21. századi magyar zeneszerző apát és fiút említve: Kósa György (1897-1984) → Kósa Gábor (1950), Maros Rudolf

(1917-1982) → Maros Miklós (1943), Sugár Rezső (1919-1988) → Sugár Miklós (1952), Ligeti György (1923–2006) → Lukas Ligeti (1965), Kurtág György (1926) → *iff.* Kurtág György (1954), Durkó Zsolt (1934-1997) → Durkó Péter (1972), Sáry László (1950) → Sáry Bánk (1973). De zenetörténész, csellista, fuvolista, zongorista „almafa” is teremhet hasonló zenész-gyümölcsöket: Dobszay László (1935-2011) → Dobszay Ágnes (1961), Onczay Csaba (1946) → Onczay Zoltán (1979), Matuz István (1947) → Matuz Gergely (1976), Ránki Dezső (1951) + Klukon Edit (1959) → Ránki Fülöp (1995).

S van-e nagyobb öröm, mint együtt zenélni szeretteinkkel?

Göncz Zoltán

HAVI ISTENTISZTELETI REND

Az Európai Unió a 2014-es évet „A család és a munka összehangolása évének” nyilvánította

Az év igéje: „Isten közelsége oly igen jó nékem.” Zsoltárok 73,28a

Egyházi évünk mottója: Alkotásra és közösségre teremtve

2014. FEBRUÁR

Február hónap igéje: „Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék, hanem csak amely hasznos a szükséges építésre, hogy áldásos legyen a hallgatóknak.” Efézus 4,29

Istentiszteletek		Bibliórák	
	<i>Igehely</i>	<i>A világosság győzelme a sötétség felett</i>	
Február 2. Vízkereszt után 4. vasárnap	<u>Efézus 1,15-23</u> Máté 8,23-27 Ézsaiás 51,9-16	Első hét	A beszéd, amely nyilvánvalóvá teszi, ami bennünk van. „A te beszédedből ismertettel igaznak és a te beszédedből ismertettel hamisnak.” Máté 12,37
Február 9. Vízkereszt után utolsó vasárnap	<u>1Korinthus 2,6-10</u> Máté 17,1-9 2Mózes 3,1-17	Második hét	A beszéd, amely rombol ”Egy parányi tűz milyen nagy erdőt felgyújthat...” Jakab 3,1-12
Február 16. Hetvened vasárnap	<u>1Mózes 22,1-13</u> Máté 20,1-16 1Korinthus 9,24-27	Harmadik hét	Az építő beszéd „Mint az arany alma ezüst tányéron, olyan a helyén mondott Ige.” Példabeszédek 25,11; 20,15; 16,24
Február 23. Hatvanad vasárnap	<u>1Mózes 3,1-13</u> Lukács 8,4-15 2Korinthus 12,1-9	Negyedik hét	Az imádság mint beszéd „Amikor meghallottam ezeket napokon át ... böjtöltem és imádkoztam a menny Istenehez.” Nehémiás 1,4

*A címek pusztán értelmezési javaslatok!

HÍRMOZAIK

Iványi Gábor levele Balog Zoltán EMMI miniszternek a WJLF állami ösztöndíjas helyeinek váratlan eltüntetéséről

Tisztelt Miniszter úr!

A boldog új esztendő első megdöbbenő tapasztalata, hogy Önök a Felsőoktatási Tájékoztatóból, az aktuális felvételi meghirdetésekor, a Wesley János Lelkészképző Főiskola neve mellől eltüntették az állami ösztöndíjas képzési formát.

Kérem Miniszter urat, haladéktalanul intézkedjék annak érdekében, hogy a felvételi pótmeghirdetésében helyesen, a jogszabályoknak megfelelően jelenjenek meg a Főiskolánkkal kapcsolatos információk és a hallgatóknak legyen lehetőségük állami ösztöndíjas képzésre is jelentkezni.

2013. december 19-én jóváhagytuk a következő tanévre vonatkozó felvételi eljárásban meghirdetett képzéseket, ahol szerepelt az akkor Önök által is feltüntetett állami ösztöndíjas lehetőség. Az Oktatási Hivatal felsőoktatási főosztálya által küldött hírlevélben az áll, hogy az illetékesek egyeztetnek azzal a felsőoktatási intézménnyel, ahol esetleges változásra kerülhet sor. Velünk senki nem tárgyalt arról, hogy bármiféle változást eszközölnek az általunk is jóváhagyott területen. Ami történt, a hátunk mögött ment végbe. Főtitkárunk megkereste az Oktatási Hivatal kapcsolattartóját, akitől megtudta, hogy minisztériumi határozat született: Főiskolánk nem hirdet állami ösztöndíjas képzést. Mikor Főtitkár úr értetlenségének adott hangot, azt a felvilágosítást kapta, hogy Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár kabinetjéből érkezett a „felsőbb utasítás”, miszerint a Wesleynek nem lehet állami ösztöndíjas meghirdetése.

Tisztelt Miniszter úr! A Wesley János Lelkészképző Főiskola egyházi felsőoktatási intézmény, ugyanúgy, mint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem vagy a Református Egyház által fenntartott Károli Gáspár Egyetem és más hasonló egyházi felsőoktatási intézmények. Nem kívánjuk, hogy az említetteknel külön támogatásban részesüljünk, de a hatalom eszközeivel való ellehetlenítésünket diszkriminációnak kell tekintenünk.

A rendszerváltás előtt, 1987-ben alapított Wesley János Lelkészképző Főiskola (melynek ismételt intézményi akkreditációs eljárása ráadásul most van folyamatban) igazán kedvelt és keresett képzési hely. A Szociális munka világi szakot húsz évvel ezelőtt, 1993-ban indítottuk el, még az áldott emlékü Solt Ottíliaival, akinek a mai napon volna a hetvenedik születésnapja.

Azok a törekvések, amelyek egyházunk és intézményeink tönkretételére irányulnak, nemcsak törvénysértők és méltatlanok, hanem hazánk mindenkori érdekeivel is ellentétesek.

Tisztelt Miniszter úr! Szíveskedjék mihamarabb intézkedni a Felsőoktatási Tájékoztató, a Wesley János Lelkészképző Főiskolával kapcsolatos (állami ösztöndíjas képzés) adatainak korrigálásáról.

Budapest, 2014. január 7.

Tisztelettel: Iványi Gábor rektor

(Lapzártakor érkezett a hír, hogy a minisztérium válasza szerint nem egyháznak, hanem vallási tevékenységet végző egyesületnek minősülünk, ezért vonták meg főiskolánktól az állami ösztöndíjas férőhelyeket.)

***

Egyházi státusszal kapcsolatos levél szintén Balog Zoltánnak

Tisztelt Miniszter úr!

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (1086 Budapest, Dankó u. 11.) képviselőjében a 17480-21/2013/EKEF iktatószámú, 2013. december 31-én kelt, 2014. január 09-én kézbesített, az ön megbízásából Hölvényi György államtitkár által aláírt levelével kapcsolatban az alábbiakra hívom fel a figyelmét.

Az egyházi elismerési eljárásban egyházunk, mint az eljárást (még ha kényszerből is) kezdeményező ügyfél törvényes joga az ügyben eljáró szakértő személyének ismerete. A szakértőt kirendelő végzés megküldése a részünkre pedig az illetékes miniszter (így az Ön) törvényes kötelezettsége a Két. 78. § (2) bekezdése alapján. Ezt Ön kifejezett kérelmünkre megtagadta azon indoklással, hogy a szakértő kérte személyes adatainak zártan történő kezelését. A szakértő azonban nem védett tanú, ahogy a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség rendes egyházi jogállásának helyreállítása nem büntetőügy, ezért felhívom Miniszter úr figyelmét, hogy a Két. 39/A (2) bekezdése szerint a szakértőnek csak az igazságügyi szakértői névjegyzék nyilvános adatain kívüli természetes személyazonosító adatai és lakcíme kezelhető zártan. Amennyiben a szakértőt kirendelő végzés - mely a zártan kezelés alá eső adatokat nem szokta tartalmazni - mégis tartalmazza ilyen adatokat, úgy a kirendelő végzést ebben az esetben is köteles megküldeni a Miniszter úr a végzés azon másolatának megküldésével, mely a szakértő névjegyzékben szereplő nyilvános adatait felismerhe-

tően, míg a zártan kezelt adatokat felismerhetetlenül tartalmazza.

További jogsértést követett el Miniszter úr akkor, mikor a szakértői vélemény elkészítésére megállapított határidő meghosszabbításáról szóló végzést sem küldte meg a részünkre. Így az sem ismeretes számunkra - noha eljárásjogi szempontból ezt közölni kell velünk -, hogy milyen okok vezettek a határidő meghosszabbítására. Megjegyzem, erre csak indokolt esetben kerülhet sor és ilyesmiről - miután az eljárásban kért iratokat hiánytalanul rendelkezésre bocsátottuk - nincs tudomásunk. A szakértő úrhoz intézett kérdések - mint már előző levelünkben kifejtettük - ráadásul egyházunk esetében teljesen nyilvánvaló, különösebb vizsgálatot nem igénylő adatokra irányulnak.

Miután a szakértő számára megadott határidő (2013. november 29. napjától számított 15+15 nap) 2013. december 30. napján lejárt, ezért Önnek levele megírásakor már rendelkeznie kellett a szakértői véleménnyel, azonban sajnálattal látjuk, hogy tovább húzva az eljárást, azt levelével egyidejűleg nem küldte meg a részünkre.

Kérem, higgye el, nekem sem öröm, ha arra kell felhívnom, hogy a továbbiakban tartózkodjék az eljárási jogsértésektől és a minket, mint ügyfelet megillető eljárási jogokat maradéktalanul biztosítsa. Nyomatékosan kérjük a szakértőt kirendelő és a szakértő eljárását meghosszabbító végzés példányainak, valamint magának a szakvéleménynek haladéktalan megküldését!

Budapest, 2014. január 10. Tisztelettel: Iványi Gábor (Egy január 23-diki levelében Iványi Gábor újra felvetette a súlyos eljárási szabálysértéseket, melyekre azonnali orvoslást vár. Az ügyet honlapunkon és Facebook oldalunkon tudják folyamatosan figyelemmel kísérni.)

***

1%

Újra az adóbevallás időszakába érve többen megke-restek bennünket a kérdéssel: érdemes-e, lehet-e idén felajánlást tenni egyházunk javára?

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség továbbra is a 0444 technikai számra várja a felajánlásokat. Küzdünk a jogainkért, egyházi státuszunk visszaállításáért, s hogy megkapjuk az elmúlt évek felajánlásait. Hiszünk benne, hogy végül működni fog az igazságszolgáltatás.

Technikailag nehezíti a helyzetet, hogy célzott diszkriminációnk miatt elektronikus úton nem lehet bennünket választani, ezért kérjük, aki teheti, postai úton küldje el számunkra egy százalékát. Felhívjuk figyelmüket, hogy a MET mellett felajánlhat 1%-ot az Oltalom Karitatív Egyesületnek (adószám: 19010409-1-42) VAGY a Wesley János Lelkészképző Főiskolának (adószáma:

18056109-1-42). Ezen szervezeteink elektronikusan is választhatók.

Kitartó segítségüket, töretlen bizalmukat köszönjük!

***

Presser az Oltalom javára

Február 23-án Presser Gábor-koncert lesz Bostonban. A kivételes alkalomra New Yorkból és az egész keleti partról várják az érdeklődőket. Presser Gábor a koncert bevételét az Oltalom Karitatív Egyesület javára ajánlja fel.

***

Megbékélés Háza Hangversenysorozat

2014. február 24-én (hétfő) 19 órától Horváth Márton Levente orgonaestjén vehetnek részt az érdeklődők. Műsor: J. S. Bach: O Gott, du frommer Gott – korálpar-tita, BWV 767; e-moll triószonáta, BWV 528; Horváth Márton Levente: Soproni verzetők; Mendelssohn: B-dúr szonáta, op. 65 no. 4

Helyszín: Megbékélés Háza, Békásmegyér, III., Újme-gyeri tér, Hadriánus utca-Királyok útja sarka, 34-es, 134-es busz végállomása. A koncert ingyenes! A mű-sorváltoztatás jogát fenntartjuk.

***

Adományozás

Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sár-ga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személye-sen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt. Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: met-egyhazi@wjlf.hu. Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520-380 (OTP Bank). A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

***

Képes beszámoló

Rendezvényeinkről rövidfilmeket a www.wesleystudio.hu-n, folyamatosan frissülő honlapunkon láthatnak, és megtalálnak bennünket a Facebook-on is – mind az egyházat, mind a Wesley Stúdiót.

***

Olvasói vélemény

Kedves Olvasóink újsággal kapcsolatos véleményét, történeteit, gondolatait, kérdéseit szeretettel és folya-matosan várjuk az ev@wjlf.hu e-mail címre.

Egyperces áhítat minden napra

Február 1. szombat

„Ádám...felesége...fiút szült, és Sétnek nevezte el...Sétnek is született fia....akkor kezdték segítségül hívni az Úr nevét.” (1Mózes 4,25.26)

A férfi és a nő megteremtése és a közös útjukra adott áldás (1,28) még nem jelentette azt, hogy családdá, egyedülállóan bensőséges közösségé is váltak. Az első gyerekek (Káin és Ábel) megérkezése után pedig súlyos, fekete árnyékot vetett közösségükre a testvérek között jelentkező, feloldhatatlan gyilkosságba torkolló viszály. Talán az unoka, Énós születése teremtett viszonylagos harmóniát és reményt. Miért is? Mert végre ismét megtalálták a Teremtővel való kapcsolatot.

Február 2. vasárnap

„Menj be te, és egész házádnépe a bárkába.” (1Mózes 7,1)

Noé és családját a közönyös és magának való világ csak még jobban összekovácsolta. Közös meggyőződésükké lett az apának adott isteni parancs, hogy abban a körben, melyre befolyásuk kiterjedhetett, szervezzék meg a védelem és menekülés lehetőségét. Megkockáztatjuk, hogy Noé „házanépe” nemcsak két közvetlen, emberi hozzátartozójából állt, hanem az ember gondoskodására bízott állatvilág képviselőiből is.

Február 3. hétfő

„Az Úr ezt mondta Ábrámnak: menj földedből, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked.” (1Mózes 12,1)

Ahhoz, hogy nagy nemzet, sőt népek atyjává válhasson Ábrám (Ábrahám), s benne megáldassanak a föld minden nemzetségei (3. v.), ahhoz késznek kellett mutatkozni a váltás, a továbblépés kényelmetlen döntéseire is. Ebbe beletartozik a hagyományok esetleges felülbírálata, s a megszokott, az örökölt környezet isteni hívásra való elhagyása az Úr által „mutatott” hely megtalálása érdekében.

Február 4. kedd

„Lót...a Jordán egész környékét választotta magának...” (1Mózes 13,11)

Ki tehet szemrehányást egy családfőnek, ha az a láthatóan legjobbat szeretné választani a családjának? Lót szempontjai azonban kizárólag anyagiak (földiek) voltak. Hamarosan tapasztalnia kellett, hogy a Jordán menti városok (Sodoma és Gomora) jóléte és a bennük szinte „törvényes rendet” kialakító erkölcsi fertő

megbonthatatlan társadalmat eredményezett. Lótnak sem arra nem volt ereje (talán állhatatos szándéka is hiányzott), hogy otthagyja a bűnös várost, pedig hajdan éppen ilyen felismerés tette nagybátyja útítársává. A végén mindent elvesztett – pedig a legjobbat akarta magának és övéinek...

Február 5. szerda

„Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt és ezt mondta: Hozz nekem vadat, és készíts jó falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az Úr színe előtt, mielőtt meghalok.” (1Mózes 27,6-7)

Sok erénye volt Izsáknak, a hívő Ábrahám fiának. Apja akarata szerint nősült, a közösség tagját vette feleségül. Nem volt többnejű, nem tudunk félrelépéséről. Állhatatos szorgalommal ásta újra ősei kútjait. Soha nem hagyta el az ígéret földjét. Mégis, családvezetésében gyengeségeket mutatott. Ahogy idősebb, az életet habzsoló fia egy tál lencséért eladta elsőszülöttségi jogát, apja ugyanilyen „életbevágó” szempontok alapján (egy jó vad) lett volna kész kiszolgáltatni a nemzedék sorsát talán örökre meghatározó atyai áldást szeme fényének, a zabolátlan vadásznak. Rebeka (talán okkal) bizalmatlan, hallgatózik és kész félrevezetni látásában korlátozott férjét, hogy az áldás „jó helyre” mehessen. Hogy miként meneküljön meg Jakob Ézsau bosszújától, azt a szülők megbeszélték. Vajon az áldást megelőzően sikertelenségre lett volna kárhozható az Úrral színe előtti egyeztetés?

Február 6. csütörtök

„Jákób...sokáig gyászolt...fiai és lányai mind vigasztalni igyekeztek, de nem akart vigasztalódni...” (1Mózes 37,35)

(Hívő) családokban (is) olykor súlyos titkok és feloldhatatlan fájdalmak lappanganak. Vajon hogy tudták megállni a férfiak, hogy ne mondják el feleségüknek a szégyenletes igazságot: „kegyelemből” csak rabszolgának adták el testvérüket, bár eredetileg meg akarták gyilkolni. Hogyan voltak képesek éveken át együttérzően „vigasztalni” a gyászba beleöszült apjukat, elhallgatva előtte, hogy kedvenc, elsőszülöttnek tekintett fia mégsem lett vadállatok prédája? Milyen nagy Isten kegyelme és bizalma, hogy egy ilyen sötét háttér, ilyen megbotránkozó hozzáállás ellenére sem mond le arról, hogy ebben a családban lássa választott népe nemzetségfőit!

Február 7. péntek

„Isten küldött engem el előttetek, hogy...életben tartson benneteket nagy szabadítással.” (1Mózes 45,7)

A modern lélektan talán a gyászmunkához hasonló folyamatnak nevezné azt, amin József végigment a kétségbeeséstől a dühön, bosszúvágyon, keserűségen, csalódáson át a háritásig, míg újra találkozza a testvéreivel meg nem értette, hogy a szenvedésnek volt értelme. Isten ezen az úton, és csakis így tudta elérni, hogy családja támaszává váljék és egy jövődő nép biztosítéka lehessen.

Február 8. szombat

„Hit által rejtegették Mózeset...szülei, mert...nem félték a király parancsától.” (Zsidók 11,23)

Amrám és Jókebed olyan történelmi korban alapítottak családot, amikor gyilkos törvények születtek gyermekek jövője, sőt élete ellen. A kétségbeesett szülők pedig általában (úgyiszlóván minden esetben) engedelmeskedtek a vezetői akaratnak. Mózes szülei „hit által” szembeszegültek a törvényes akaratnak, mert képesek voltak felismerni, hogy a Fáraó nem Isten akaratából és engedélyével hozta meg az embertelen törvényeket, és volt bátorságuk másként cselekedni. A mindenkori hatalom önző akarnoksága nem ment fel bennünket Istentől kapott szülői kötelezettségeink alól. Az Úr pedig megáldja a leleményes „ellenállókat”.

Február 9. vasárnap

„Útközben...az éjjeli szálláson...rátámadt az Úr; és meg akarta ölni...” (2Mózes 4,24)

A mondat úgy folytatódik: „...de Cippóra...” Vagyis ismét egy bátor női döntés, immár Mózes családjában. Az Úr végre rávette az önkéntes száműzetésben élő, napjait békés pásztorként morzsolgató, hajdani nagy reménységet, hogy hajlott kora ellenére induljon rabszolgasorban sínylődő népe szabadítására. Mózes azonban habozik. Talán elvesztette hajdani gyermeki hitét a szövetséget kötő hűséges Istenben, és ezért nem vonta be a körülmételés által a szent kötelékbe. A Szentséges azonban a hozzá közel állókkal szemben igényesebb. Hogyan tudná Mózes az Úr súlyos – az elsőszülöttek seregeit is figyelő – ítéletét közvetíteni, ha maga nem ragaszkodik teljes szívvel Istene törvényeihez? Boldog és büszke lehet az a lelki vezető, aki mögött ilyen tiszta lelkű és határozott asszony áll, mint amilyen Cippóra volt!

Február 10. hétfő

„Vajon bennem fogant-e meg ez az egész nép, és én szültem-e, hogy ezt mondod nekem: Ahogyan a dajka viszi a csecsemőt, úgy vidd az öledben arra a földre, amelyet esküvel ígértem...” (4Mózes 11,12)

Számunkra a közösség – hajdan ott, akkor Mózesnek a nép – olyan, mint a család. Isten emberének panaszából

és tiltakozásából is tudjuk, hogy a család nem mindig örömteli közösség. Mózes szavainak az előzménye, hogy Izrael fiai ismét „siránkoznak”. Mint a nyűgös gyerek, vagy egyenesen a csecsemő, aki nem tudja szavakba önteni óhaját. A jó szülőnek a „siránkozásból” kell megértenie kötelességét. Természetes vagy lelki gyermekeink, ugye joggal számítanak ránk? Legyünk zúgolódás nélküli jó „szülők”!

Február 11. kedd

„De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk.” (Józsue 24,15)

A „de” szócska nagyon is helyén van: Józsue családja nevében tett hitvallásában. Változhatnak az idők, a most hűségesek „megérthetik az idők szavát”, és átpártolhatnak politikailag vagy anyagilag. Józsue családja mellőztetés vagy netán üldöztetés árán is kitart amellett, hogy csak az Urat, Istenét imádják, és csak neki szolgál.

Február 12. szerda

„Ti akartok perelni a Baálért? ...Ha Isten ő, akkor pereljen ő magáért, amiért lerombolták az oltárát!” (Bírák 6,31)

Gedeon családjáról kell szólnunk Joásnak, Gedeon apjának bátor kijelentése alapján. Manasse törzsének legkisebb nemzetségét adják Abiézér és Joás leszármazottai. Mostanra ők is alkalmazkodnak a kor szellemében az elnyomó midianiták akaratának engedve. Gedeon, noha értelmetlennek ítéli a szembenállást, mégis engedelmeskedik az Úr hívásának, aki azt várja tőle, hogy kezdje az apja bálványparkja és Baál szobra felszámolásával. Gedeon azonban tart apjától és rokonaitól, ezért éjjel veszi kézbe a fejszét. Nem hitte volna, hogy apja odaáll egyértelműen legkisebb fia mögé. Már csak az apák érdekében is: legyenek bátrak fiatalok! Hátha az öregek önbecsülése és bátorsága is feltámad!

Február 13. csütörtök

„Legyen ő életed megújítója, és gondviselőd öreg korodban! Hiszen menyed szülte őt, aki szeret téged, és többet ér neked két fiúnál.” (Ruth 4,15)

Naomi nem gondolta férje és fiai elvesztésekor, hogy bármi megvigasztalhatná és visszaadhatná élete értelmét. Az Úr azonban csodálatosan kárpótolja hűséges menyét és igazlelkű új „veje” által. Ne temetkezz el a bánat hantja alá! Istennél a vigasztalás és a jövő. Maradj felé nyitott bánatodban is!

Február 14. péntek

„Seregek Ura! Ha...fiúgyermeket adsz...akkor egész életére az Úrnak adom.” (1 Sámuel 1,11)

A szegény meddő Anna életének nagy célja egy gyermek. De nem csupán anyai ösztönének sóvárgásáról

van szó: egészen az Úrnak akarja szentelni azt, akit kér. Drága édesanyák! Bizonyára nem „magatoknak” akartok szülni, és szeretni fogjátok gyermekeiteket akkor is, ha az Isten által mutatott „saját” újtukra lépnek.

Február 15. szombat

„Miért becsülöd fiaidat többre, mint engem, és miért hizlaljátok magatokat szépen, Izrael minden áldozatának a legjavával?” (1Sámuel 2,29)

Éli és fiai hivatása nem családi vállalkozás. Ha az lenne, nem kifogásolná a nép a gyarapodás szándékát, bár abban az esetben is felvethetők megkerülhetetlen erkölcsi szempontok. De ők a legszentebb közügy elkötelezettjei. A saját haszonra való öntörvényű, mohó törekvés ellentétes a tisztességgel, Isten szándékával, és tönkreteszi majd a családjukat is. Megéri?

Február 16. vasárnap

„Sámuel, a fiait tette Izrael bíráivá...azonban nem az ő útján jártak, hanem maguk hasznát keresték, megvesztegetésre szánt ajándékot fogadtak el, és elferdítették az igazságot.” (1Sámuel 8,1.3)

Jóel és Abijjá, Sámuel fiai, nem követik kifogástalan tisztességű apjuk nyomdokait. Mert az egyenesség és az Úr iránti elkötelezettség nem öröklődik; azért mindenkinek meg kell dolgoznia. Az a jólét, mely korrupcióval és az igazság elferdítésével érhető el, gyalázatba és megvetetésbe visz. Nem véd meg a bukástól a hívő apa tekintélye sem.

Február 17. hétfő

„...haragra gerjedd Saul Jonatán ellen és ezt mondta neki: Te romlott és engedetlen fajzat! Jól tudom, hogy te Isai fiát pártolod a magad szegényére és anyád gyalázatára.” (1Sámuel 20,30)

Saul úgy gondolta, hogy ha egyszer sikerült megragadni a hatalmat, akkor semmi áron nem szabad engedni. A család érdekeivel szembeni árulásnak tekintette, ha valaki (ez esetben a fia) az isteni igazságosság és méltányosság pártján volt, és nem mondott le a baráti hűségről sem a dinasztia érdekei ellenére sem. Vak dühében akár megölni is kész lett volna a „lázaót”.

Február 18. kedd

„Éppen a saját házadból fogok bajt hozni rád.” (2Sámuel 12,11)

Szomorú, hogy a kiváló, „Isten szíve szerint való király”, Dávid családja életéről nem nagyon találhatunk figyelemre méltóbb mondatot. Igaz, szerette még az elene lázadó fiát, Absolont is. Salamont időben felkészítette az utódlásra. De családjára szabadította az örökös, gyilkos viszályt azzal, hogy feldúlt egy másik családot, méltatlan eszközzel „félreállítva” riválisát. Isten nem

vetette el a bűnbánatra jutott vétkezőt, de a következő menyeket viselnie kellett neki és egész közösségének.

Február 19. szerda

„Apám ostorral tanított fegyelemre benneteket, én pedig szeges korbáccsal foglak megtanítani.” (1Királyok 12,14)

Alig tudunk valamit Salamon „családi” életéről azon kívül, hogy a korabeli keleti főurak szokásának megfelelően számtalan feleség tartozott háreméhez, akik eltántorították az Úr követésétől. Az is kiderül, hogy született utódja is. Talán Roboám önértékelési zavarában és óvatlan göggyében érhető tetten az a tanítási és személyes példa terén mutatkozó hiány, ami az Istentől lassan eltávolodó apa közismert bölcsességéből fájdalmasan kimaradt. Bizony, jóvátehetetlen mulasztás ez!

Február 20. csütörtök

„...ha te most néma tudsz maradni, a zsidók kaphatnak módot máshonnan a szabadulásra és menekésre, te azonban családdal együtt elpusztulsz.” (Eszter 4,14)

A családot jelentő nagybácsi, aki egyben pótszülő, bár örül a váratlanul rivaldafénybe került gyönyörű Eszter sikerének, nem bátorítja arra, hogy saját sikere és oltalma érdekében hagyja sorsára a tágabb közösséget. A fiatal királynő azt hozta otthonról, hogy élete kockáztatásával is ki kell állnia a végveszélybe jutott népéért. Talán fölösleges is Mordeháj (Márdokeus) szigorú intelve: Eszter nem gondolja, hogy Istennek máshol kell keresnie a megfelelő eszközt.

Február 21. péntek

„Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” (Jób 1,21)

A család tagjának elvesztése és a tőle való végső földi búcsú alkalmával idézzük fel ezeket a szavakat. Nemcsak lemondás és Isten akaratába való engedelmes betörődés van ebben, hanem annak belátása is, hogy akit mi nem tudunk semmiféle erővel megtartani, azt visszaadhatjuk annak, akinek a kezéből nem tagadhatja ki többé senki szereteteinket.

Február 22. szombat

„...az Úr ajándéka a gyermek...mint a hős kezében a nyilak, olyanok a serdülő ifjak. Boldog az az ember, aki ilyenekkel tölti meg a tegzét: nem szegényül meg, ha ellenségeivel van szöváltása a kapuban. (Zsoltárok 127,3-5)

A jó otthoni közösség biztonságot is ad. Az isteni áldás nem jelent zárt védelmet a világ támadásaival szemben. De az összetartó, egymásra figyelő család egysége tiszteletet parancsoló ajándék. Ellenállhatnak a gonosz minden cselszövésének.

Február 23. vasárnap

„Boldog mindenki, aki az Urat féli...kezed munkája után élsz...és jól megy sorod. Feleséged... mint a termő szőlőtő; gyermekeid olyanok asztalod körül, mint az olajfacsemeték.” (Zsoltárok 128,1,2-3)

Az istenfélelem áldása áthatja az ember egész életét. Természetesen otthona légkörét is. A boldog ember soha nem magányos, nem önmagáért él, nem szolgálja családjának. Mintha az éden gyümölcsfái között és szőlőlugasában élvezné gondtalan és időtlen életét. Lehet így is! Ne félj, és ne habozz megvalósítani!

Február 24. hétfő

„Derék asszony...értéke sokkal drágább az igazgyöngynél...kezét nyújtja a szegénynek...Férjét jól ismerik a városkapukban...Fölkelnek előtte fiai...” (Példabeszédek 31,10.20.23.28)

Az igazi családanya és feleség dicsérete a Példabeszédek könyvének záró szakasza. A nők, az anyák soha nincsenek alárendelt szerepben, ha családjuk magjaként otthonuk meghatározó pontjai. Egyedülállóan szép hivatás az övék. Bízunk benne, hogy a család tagjai nem önző megfontolásból tekintik Isten ajándékának nélkülözhetetlenek, dicséretre méltónak a ház úrnőjét!

Február 25. kedd

„Aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fivérem, nővérem és az én anyám.” (Márk 3,35)

Jézus anyja és testvérei rosszalották, hogy velük szemben előnyt élveznek a betegek, a szegények, az Isten Országá titkaira vágyó tudatlanok. Csak sokkal később – talán az Úr halála után – világosodott meg számukra, hogy a mennyei kötődés nem szorulhat háttérbe a legszentebb családi kapcsolatokban sem, sőt, Isten akaratának cselekvése az otthon igazi ereje.

Február 26. szerda

„Aki jobban szereti apját vagy anyját...fiát vagy lányát, mint engem, az nem méltó hozzám.” (Máté 10,37)

Nehezen megfejtethető szavak, bár az bizonyos, hogy Jézus nem a természetes család ellen lázítja követőit. Arra biztat, hogy az igazság ellenében ne részesítsük előnyben a klán érdekeit. Csak így járhatunk az igazság útján, csak így lehetünk az örök isteni igazság és jóság úttörői – mint a családjától kihívott Ábrahám vagy Jézus tanítványai.

Február 27. csütörtök

„Fiam, te mindig velem vagy, és mindenem a tied.” (Lukács 15,31)

A tékozló fiú történetéből hiányzik ugyan az anya, de megragad bennünket a fiait egyedül nevelő apa ragaszkodása és tapintatos szeretete. Az egyiknek kiadta a jussát és koldusként is visszafogadta. A másikat arról biztosítja, hogy mindene az övé, ráadásul mellette áll minden pillanatban. Ilyen a mennyei Atyád, tékozló fiú! Ennyire szeret a mennyei Atyád, kifogástalan bár örökké elégedetlen idősebb testvér!

Február 28. péntek

„Atyám házában sok hajlék van...elmegek helyet készíteni számotokra...és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ott legyetek ti is.” (János 14,2.3)

Jézus is „családról” beszél, melyben van „atya” és mindenkit befogadó „ház”, amelyben a nagy asztal körül, az Ő társaságában valamennyiünknek van általa, személyre szólóan elkészített helyünk. Szeretem a családot. Honvágyam van. Haza vágyom.

- ig

A társadalom minden erénye és nyomorúsága a legkisebb csoportban, a családban összpontosul. A biztonság ugyanúgy megtalálható benne, mint a folytonos bizonytalanság, az átláthatóság és a homály, a békesség csakúgy, mint a viszály, hasonlóan az emberi kizsákmányolás és az alkotó partneri viszony, az őszinteség és hazugság, a nyílt emberi élet és az elrejtett titkok, a megalkuvó és az egyenes jellem, az egyenrangú emberek közössége és a zsarnokság.

Huller Gyula

ANNO

Apróságok Wesley életéből

1. Wesley mellszobrának eredete. Culy, a híres angol szobrász, egyik vendégének megmutatta műtermét. Miután ez több híres egykorú ember mellszobrát megtekintette, egy másikhoz fordult, mely különösen feltűnt neki. Culy mestertől megtudta, hogy az Wesley János képmása. „E mellszobor”, mondta a művész, „Shelbourne lordjára ugyanazt a benyomást tette, mint önre. De e műnek különös története van és ezt el akarom önnek mondani, mint annak idején a lordnak.” Mikor a vendégszobába visszatértek, a következőket mondotta Culy úr az esetről: „Lord” mondá ő, „talán hallod Kegyelmed már valamit Wesley Jánosról, a metódizmus megalapítójáról?” „Természetes”, viszonzá a vendég, „Wesley – különös fanatikus!” – „Igen, Lord, Wesley urat gyakran kérték, hogy festesse le magát; de ő mindig megtagadta a kérelmet, mert ezt csupán hiúságnak tartotta. Minden kísérlet, őt rávenni, kudarcot vallott, úgy hogy végre barátai lemondtak óhajukról. – Egy napon eljött hozzám a templomunk ügyében. A régi tárgyra tértem és felkértem, hogy engedje meg, hogy róla mellszobrot mintázzak. „Nos”, mondottam én, „tudom, hogy a pénz sokra becsüli, mert jót szeret vele cselekedni; ha kérésem teljesíti, úgy hajlandó vagyok az első tíz percnyi ülésért 10 Guineát adni (1 Guineá=25k.) és minden további percéért 1 Guineát.” „Hogyan”, mondotta Wesley úr, „jól értem én önt? Ön hajlandó nekem 10 Guineát adni azért, hogy rólam mellszobrot készíthessen! Jó, készen állok rá.” Erre levetette kabátját, lefeküdt a pamlagra és én nyolc perc alatt a legtökéletesebb mintát készítettem róla. Ezután megmosakodott és én kifizettem neki a tíz Guineát. „Jó”, mondotta Wesley, „sohasem kerestem még ily gyorsan pénzt, de mit tegyek vele?” Jó reggelt kívánva a kísérőjével elbúcsúzott tőlem.”

A tíz Guineá felhasználása. „Az első személy, akivel találkoztak”, beszélte Culy úr tovább, „egy szegény asszony volt, aki az utcán keservesen sírva járt és akibe három kis gyermek kapaszkodott, akik szintén zokogtak. Wesley megállt kísérőjével és kikérdezte a síró szegény asszonyt. Ettől megtudta, hogy férje börtönben került adósságaiért és hogy miután mindenét eladta 18 shilling tartozása maradt. Wesley átadott a szegény asszonynak egy Guineát.

(Forrás: *Békeharang*, V. évfolyam, 20. szám – Budapest, 1914. október hó 15.)

2. Az adósok tornyában. Erre tovább ment, a boldog anya áldásaival elhalmozva. Ama kérdésére, hogy hol tudná elhelyezni pénzét a legjobban, Burton úr azt válaszolta, hogy az adósok tornyában. Elmentek ide és a portást megkérték, hogy vezesse őket a leginségesebbekhez. Erre az azt felelte, hogy a szegények után itt nem messzire kell fáradni. Mikor az első csoport közé jutottak, egy szegény ember, aki éppen burgonya héjat evett, ragadta meg a figyelmüket. A kérdésükre azt válaszolta, hogy már néhány hónap óta van e helyzetben és hogy semmi reménye nincs arra, hogy kiszabaduljon. Adóssága fél guineára rúgott; ezért volt elzárva. Wesley átadta neki a fél guineát, amit az a legnagyobb hálával fogadott és erre kiszabadult. Ellentétben így szólt a megváltott ember Wesleyhez: „Oh Uram, miután szegényeken kíván segíteni, szíveskedjék a lépésközlőn felfáradni, ha még nincs későn.”

„Azonnal felsiettek és olyasmit pillantottak meg ami a legnagyobb részvétre indította szívüket. Egy alacsony széken egy férfi ült a hátával feléjük fordulva. Már teljes csontváz volt, mert valójában nem volt már csak csont és bőr. Fejét kezére támasztotta és tekintete a szoba másik sarka felé volt irányítva, ahol egy asszony a sorvadás utolsó stádiumában feküdt és mellette egy holt gyermek hevert. Wesley úr azonnal orvosért küldött, de a szegény asszony számára nem volt segítség. Néhány óra múlva meghalt, mint az orvos mondotta, éhség következtében. „Gondolhatja”, mondá Culy úr, „hogy ily nyomorral szemben a nyolc guinea, nem volt sok pénz. Semmiféle költséget nem kíméltek, hogy a visszamaradt szenvedőt megmentésük. Ereje azonban annyira elfogyott, hogy hetek kellettek hozzá, mire elbeszélhető sorsát. Elbeszélése szerint tekintélyes kereskedő volt és egy szép hajadont vett feleségül, akit nagyon szeretett. Egy ideig boldogan éltek együtt, míg egyszer egy szerencsétlen vállalkozással elvesztette egész vagyonát és tönkre ment. Amint megtudta, hogy mindenét elvesztette, összehívta hitelezőit, közölte velük helyzetét és megmutatta nekik könyveit, melyek a legnagyobb rendben voltak. Mindnyájan készen voltak a kiegyezésre, csupán az ügyvéd nem, aki pedig állását a kereskedőnek köszönhette. Az összeg melyet követelt 250 fontot tette ki és ezért védenként börtönbe vettette. Hiába kísérelték meg barátai, az

ügyvédet részvétre indítani, hajthatatlan maradt és így jutott a kereskedő az adósok tornyába, hova neje sírva követte. Miután jó képzettsége volt, egy ideig rajzolással keresett és így gondoskodott férjéről és magáról is. Be tudtak úgy rendezkedni, hogy fogságukban legalább volt egy szükségfillérjük. A betegség azonban csakhamar meggátolta abban, hogy magáról és szeretteiről gondoskodják. Kényszerülve voltak ruhájukat elzálogosítani és így egyszerre az éhínségnek voltak kiszolgáltatva.

„Wesley épen a legborzasztóbb helyzetben találta őket. A gyermek meg volt halva és az anya követte azt. – Mikor Wesley e rettenetes dolgokról meggyőződött a hitelezőkhöz sietett és közölte velük azt, amit látott. Már régen nem hallottak semmit a kereskedőről, úgy hogy azt hitték, hogy vagy meghalt, vagy elhagyta a várost. Ezen felül elment Wesley az ügyvédhez is és neki is elmondta a borzasztó esetet. De ez sem indította meg a kőszívű embert és kijelentette, hogy míg csak az utolsó fillért ki nem fizeti, nem hagyhatja el az adósok tornyát. Wesley újra felkeresett néhány hitelezőt és elbeszélte nekik a borzasztó szükségét, akik erre elhatározták, hogy összeadják az összeget és kimentik a kereskedőt. Egyesek 100 fontot, mások kettőt, némelyek

pedig 300 fontot adtak. Így több pénze lett, mint amennyire szüksége volt. Most már a kereskedő ügye jobbra fordult; Isten annyira megáldotta munkáját, hogy két év után újra összehívhatta hitelezőit, és visszaszolgáltathatta nekik ama összeget, melyet olya nemesszívűséggel neki adtak. Üzlete annyira felvirágzott, hogy nemsokára valamennyi hitelezőjét kielégítette és utóbb még szép vagyona is tette szert. Korábbi szenvedései olya mély benyomást tettek rá, hogy egy alapítványt tett ki kis kereskedők javára, hogy azok szükségükben segélyben részesülhessenek és oly borzasztó sorstól megóvassanak. Az első, aki ily módon segélyben részesült általa, az ő egykori kegyetlen ügyvédje volt.” – Így keletkezett abból az összegből, melyet Wesley mellszobráért kapott, az igazi felebaráti szeretet gyönyörű mintaképe.

Beszélik, hogy mikor Shelbourne Lordja e csodálatos történetet meghallotta, a Wesleyről alkotott véleményét megváltóztatta és azonnal egy tucatot rendelt meg mellszobrából, hogy ezekkel kastélyát ékesítse.

(Forrás: Békeharang, V. évfolyam, 21. szám – Budapest, 1914. november hó 1.)

A szövegben szándékosan hagytuk meg az eredeti írásmódot. A Szerk.

ÉLET ÉS IRODALOM

Móra Ferenc: Történetek a vademberről

(részlet)

A vadember ezidőszerint huszonnyolc hónapos, hat napos, tizenhárom órás, – a perceket nem írom ide, mert ez nem vezércikk, itt nem lehet találomra beszélni, itt számot kell vetni a felelősséggel. Már pedig a percekért nem vállalhatnám a felelősséget. A szóban levő vadember ugyanis szenvedélyesen kedveli a bogarakat, ami világhírű etnográfusok megfigyelése szerint közös jellemvonása a vadnépeknek. Sajnos, a szabad természet ölén találkozó bogarak nem állnak meg a huszonnyolc hónapos stb. vadembernek, ennél fogva tudományos vizsgálataival kénytelen arra a bogárra szorítkozni, amely az én órámban ketyeg és a lábait is mozgatja. Ezek a lábak, amelyeken az idő szalad, hetenként háromszor a kannibál-ösztönök kielégítésére szolgálnak, amiből nemcsak az követke-

zik, hogy én elvileg lelkes híve vagyok a viviszekcióellenes mozgalomnak, hanem az is, hogy a helybeli órásipar a civilizáció szegényére meleg barátságot tart fenn a vademberrel.

Továbbá az is idetartozik, hogy a vadember súlya tizenhat és fél kiló. Hiteles adat, itt van róla az írás a tárcám legbelső rekeszében, egyéb történeti titkok közt. Ilyen testi fejlettség mellett nem meglepő, hogy a vadember lovastól fölemeli a huszárt, sőt ha a huszár nem fából van, hanem csokoládéból, akkor meg is eszi lovastól. De nem valószínű, hogy ebben az én káros befolyásom nyilvánulna meg, vagy valami veleszületett pacifista hajlandóság. Sőt úgy érzem, a vadember annyira militarista, hogy az már közel jár a terrorhoz. Tör, zúz, rúg, karmol, harap, tombol, toporzékol, min-

den gyakorlati ok és cél nélkül, csak úgy l'art pour l'art. Valamelyik nap beszabadult a konyhára, fölkapta a húsporhanyító fakalapácsot és olyan *ámok*-futást rendezett vele a poharak, tányérok és a kultúra egyéb vívmányai közt, hogy becsületére vált volna a legöregebb malájnak is.

– Ohó, mit akarunk azzal a buzogánnyal? – fogták le a konyhán tartózkodó felsőbb hatóságok a vadembert.

– Fejbe vejöm vele anutámat, csak mödlássam – harsogta a vadember, akinek fogalma sincs még arról, hogy a művelt világban mindig ráfizet az ember az őszinteségre. Nagyon meghökkent, amikor leszerelték, azt hiszem Nérót keseríthette így el a tervezett anyagilkosság megakadályozása, csakhogy szerencsére az államtanácsosok sokkal megértőbbek és liberálisabbak, mint a konyhatanácsosok.

A vadember buzavirágszemét a növényországtól kapta, aranyháját és alabástrombörét az ásványországból, az állatország képviselőitől pedig a bárány, az oroszlan, az egér és a malac vannak benne egyesülve. Olyan szép, amilyenek azok az angyalkák lehetnek, akik rózsás felhőhajókon pengetnek halk citerát, mikor a jó Isten beletakarózik az arany subájába és elszundít egy kicsit a gondolkozószékbe. És olyan rossz, – ej, arra nem könnyű hasonlatot találni, hogy milyen rossz lehet egy huszonnyolc hónapos vadember? Olyan rossz, mint a féktelen tavaszi szél, mint a megáradt hegyi patak, mint a tanulatlan madárdal és mint a neveletlen pillangó. Egy bizonyos: az ő őrzése több gondot ad, mint tizenkét fegyencé.

Igaz, majd elfelejtem: én a vadembert ifjabb Ferencnek hívom és ő engem apának hív. Csakhogy én mindig meghallom, ha ő hív engem, sőt olyankor is hallom, mikor nem hív, ő pedig csak azt a hívásomat hallja meg, amelyiket akarja. Ez nem nagyon igazságos dolog, de törvény, amit ő se kerülhet el. Majd ha ő lesz az idősb Ferenc, neki is lesz egy kis vadembere, aki csak akkor hallja meg a hívást, mikor neki jólesik s az ilyenek rendszeresen elbúsulnak egy kicsit az idősb Ferencek.

*

Egy vigvásban lakunk a vademberrel, de azért ritkán látjuk egymást. Apának hívül se olyan szép ugyan az élete, mint egy favágónak, vagy egy üstfoltozó cigánynak, de azért éppen olyan korán munkába áll, mint ezek a komoly és nélkülözhetetlen társadalmi elemek és csak annyi időre vetődik haza, míg az ételt a gallérja mögé hajigálja. Ilyenkor apának mindig az az első kérdése a vademberhez:

– Hogy vagy?

A vadembernek változatlanul egy a válasza:

– Mit hoztál?

Ez is törvény. S talán nem is csak a vadember-társadalomban.

*

Eleinte reklámcédulákat, könyvprospektusokat, tarka képes papírokat hordtam haza a vadembernek barátságom jeléül. Nem arra gondoltam, hogy ezek a legjutányosabb ajándékok, hanem arra, hogy az én legrégebb gyerekkori emlékem egy lepedőnyi kék plakát, amin fehér cifraságok voltak. A szél tépte le a városháza kapujáról, alighanem valami statáriumhirdetmény volt és az édesapám hazahozta abrosznak. Még most is hallom a csörgését, ahogy ráhasaltam a kanapé sarkából és le akartam róla szedni az ujjaimmal a fehér cifraságokat. Ezért nagyon kinevettek és fölkosítottak, hogy azok betűk és rá vannak nyomtatva a papírra. Ekkor hallottam életemben először ezt a szót és ezzel a Fercsike nevezetű két éves bőrebukkra rávertettem a betűk láncát, amelyet csörgetni fog mindaddig, míg ágyat nem vetnek neki a Senki-szigetén, ahol már most is lakik álmában.

A vadember sokkal szerencsésebb csillag alatt született, mint apapa. Azaz, hogy ő nem is csillag alatt született, hanem gáztöltésű félwattos villanykörte alatt. A jövő embere, sofőr lesz belőle, vagy pilóta. Megveti a papírt, semmi fogékonysága sincs a szappanbuborékfúvás művészetéhez s csak az olyan játék hozza lázba, amit szét lehet szedni és ki lehet nyitni, amit rángatni és csavargatni lehet. Valaki hozott neki egy nagy üveggolyót, amelyben tarka szalagok fonódnak egymásba. Ha én olyant láttam volna Fercsike-koromban, hozzá se mertem volna érni, csak néztem volna reggeltől-estig étlen-szomjan. A vadember szemügyre vette, megrázta, hogy zörög-e, aztán odahozta hozzám:

– Nyisd ki, apapa.

– Ez nem nyílik ki, Ferenc.

– Musáj.

– Értsd meg, druzsám, hogy nem lehet.

Volt régebben az íróasztalomon egy márványnehezék, amely ezidőszert a vadember birtokállományába tartozik. Azzal szokta ő kinyitni a porcellán-figurákat, a velencei üveg-cifraságokat és egyéb megátalkodott vitrinlakókat, amelyek nem akarják a jót követni. A tapasztalt ember fölénnyel teszi az ölembe a nehéz követ.

– Ezzel löhet, apapa.

Ráütök a golyóra, de a vadember gyanakszik.

– Ejősebben üssed, apapa.

– Én már nem bírom. Próbáld te.

Rákoppant egyszer az ujjára, kétszer a golyóra a meggyőződik róla, hogy nem apapa a huncut, hanem a golyó a tökéletlen, mert csakugyan nem lehet kinyitni.

– Jó – mondja nyugodtan és otthagyja, a tökéletlen játékot az asztalon. Eszébe se jut többet, egész biztosan el lehet küldeni Kínába valami pedagógiai főmandarinnak, hogy varrja a sapkájára európai kiténtetésnek.

*

Egyetlen egyszer tapasztaltam, hogy konzervatív foglalkozással próbálkozott. Ahogy a virágpalántákat ültettem a folyosónk napos oldalán, találtam a földön egy rozsdás vasszeget, amit a vadember mindjárt pártfogásába vett.

– Apapa, ezt el köll énneköm ültetni? – kért tőlem információt.

– Nem druszám, az nem elültetni való.

– Musáj!

Mondom, tisztára vadember. Cook, a tengerész a megmondhatója, hogy mikor a tahitiak először láttak vasszeget, elültették, mert az hitték, hogy az valami kemény fának a hajtása. Persze, ez kétszáz évvel ezelőtt történt, s azóta a vademberség modernizálódott. Ferenc meggyőződvn arról, hogy a parkett nem alkalmas talaj a vasszeg-kultúrára, a bőrdíványon és a bőrszékeken tett meglepő sikerű kísérleteket. Ezek azonban nem nyertek kormányhatósági jóváhagyást s azóta a vadember ismét a haladó pályákra adta magát. Hol autót játszik négykézláb, mindennapos balesetekkel, hol repülő-rekordokat javít.

– Itt a Limbejg, itt a Limbejg! – ünnepli önmagát, néha az ágy tetején, néha a papírkosárban, de volt már úgy is, hogy a kályhalyukba szorult bele a vakmerő pilóta. A vadember aviatikai bravúrjainak eddig három tükör esett áldozatul. Sebaj, inkább hétszer törje be a tükröt, mint egyszer az orrát Annyiból kívánatos is a hétszeres tükrötörés, hogy a babona örök törvényei szerint akkor csak negyvenkilenc éves korában házasodik meg...

*

A vadember csípőre tett kézzel áll az előszobai tükör-szekrény előtt és önmagára öltögeti a nyelvét a tükörben. De mielőtt kiölti a nyelvét, mindig becsukja a szemét.

– Mit dolgozol, Ferenc?

– Jáccok.

– Mit játszol, Ferenc?

– Szamajat.

Ó, dehogy, te csacsika, hiszen te népszövetséget játszol! Ugyan, hiszen a lényeg egy, csakhogy a vadember őszintébb.

*

Ülünk az ebédnél, a vadember elkeseredetten rugdossa maga alatt a kis széket, mivel minden elvonatott kezei jogköréből, ami földhözvágásra, szúrásra, vagy vágásra alkalmas. Egyszerre sturmot vezényel önmagának. Élesen süvölt bele a hangja az ebéd csöndjébe.

– Azt akajom! – mutat a falra.

A falon nincs más, csak a villanyóra. Úgy látszik, még eddig nem vette észre.

– Mi az az azt?

– Azt a feketét!

Az anyja elmagyarazza neki, hogy az nem játék és nem lehet levenni, mert oda van szögezve a falra.

– Musáj.

Szegény asszony el akarja háritani a közeledő vihart. Fölláll és megmutatja, hogy nem lehet levenni az órát. (De olyan elszántan rázza, hogy biztosan levenné, ha bírná.)

– Akkoj apapa vögye le bicskával.

Ha ketten volnánk, okvetetlen levennem. De látom, hogy pillanatnyi habozásomon máris derül a család, megkeményítem a szívemet és fölcsavaram a villanyt. Hátha ez a déli tűzijáték homályba szorítja a villanyórát. Csakugyan, a vadember eltátja a száját.

– Látjátok, – mondom diadalmasan a családnak – mindig pszichológiával kell nevelni.

A vadember valóban elfelejtette a villanyórát. Hátravette a fejét és fölmutatott a mennyezetre.

– A lámpát akajom! – Majjis, hozza be a létjét, vögye le neköm a lámpát.

Általános elszörnyedés, csak a vadember marad nyugodt.

– Akkoj én síjok, – mondja mosolygó durcásan s máris tapasztja a szemére két lekváros tenyerét, ami most már tökéletes pápuává teszi. Csak azt nem hiszem, hogy a Csöndes-óceán látott volna olyan pápuát, aki ilyen művészi tökélyre vitte volna az üvöltést. A világbéke érdekében a vadember internáltatik a hálószoba sarkába, rázáratik az ajtó és föltétetik a kérdés:

– Kérsz-e szépen bocsánatot?

– Nem kéjök – hangzik belülről.

De más hangok is hallatszanak. Ajtórugdosás. Játék-barmok földhözverése. Dörömbölés a szekrényen s közben sívítás, bömbölés, szuszogás, zokogás, mekegés, egy égő preri menekülő vadjainak szimfóniája. Ezt még csak el lehet bírni, de az utána következő hirtelen csöndet nem. Berohanok a szobába, a vadember ott áll a kaosz közepén, a diványnak vetett háttal, egyrészt a hatást várva, másrészt lélekzetet véve a további produkciókra.

– Kérsz bocsánatot?

– Nem kéjök.

– Nem sírsz többé?

– Síjok.

– Most már jó leszel?

– Nem lősök.

De már akkor átölelve tartja a két térdemet és ahogy a karomra veszem, átfogja a nyakamat és rátapad a szívemre, ami nem eshet neheze, mert az arca csupa lekvár. Rendkívül megható kép ez, mindenki könnyes szemmel néz a tányérjába és magam is elérékenyedve simogatom a kabátomba fojtott zokogástól meg-megránduló kis vállát. S már éppen elhatároztam, hogy a villanyórát is levesszük, meg a lámpát is, mikor a vadember fölkapja a fejét és kifelé fordítja az arcát. Van azon öröm, derű, boldogság, ragyogás, minden, csak könnynek semmi nyoma rajta.

AJÁNLÓ

Könyv

Charles Dickens: Örökösök

A történet (egyik) főhőse Esther Summerson, az árva gyermek, aki csak annyit tud származásáról, hogy születése anyja halálát okozta. Ifjabb lány korában egy ismeretlen úr nevelőintézetbe küldte és taníttatta. Most Mr. John Jarndyce megbízottja Londonba viszi a törvényszék elé, ahol is a végeláthatatlan Jarndyce kontra Jarndyce perben szereplő két árva unokatestvér, Ada és Richard nevelőnőjének kéri fel. A bíróság így engedélyezi, hogy a nőtlen Mr. Jarndyce gondoskodhasson a fiatalokról. Mindhárman Pusztaházba költöznek ahhoz a rokonukhoz, akivel még soha nem találkoztak.

Dickens különleges regénye metsző gúnyirat a törvény korrupszájáról és élénk, eleven leírás a londoni életről.

Film

Büszkeség és balítélet (Pride and Prejudice)
színes, magyarul beszélő, angol tévéfilm, 1995

rendező: Simon Langton

író: Jane Austen

Szereplő(k): Colin Firth (Fitzwilliam Darcy); Jennifer Ehle (Elizabeth Bennet); Barbara Leigh-Hunt (Lady Catherine de Bourgh); Alison Steadman (Mrs. Bennet); Crispin Bonham-Carter (Mr. Bingley); Anna Chancellor (Miss Bingley); Susannah Harker (Jane Bennet); Benjamin Whitrow (Mr. Bennet); Julia Sawalha (Lydia Bennet)

Ez a sorozat az idilli angol Regency korba visz vissza, egy vidéki kúriába, a mesés Shropshire-be, ahol Mr. és Mrs. Bennett azon igyekeznek, hogy öt leányukat méltóképp kiházasítsák. A lányok közül Elizabeth a legfigyelemreméltóbb teremtés, ami a szomszédokban vendégeskedő Mr. Darcynak is feltűnik. Ám Elizabeth büszke és okos teremtés, Darcy pedig gögös, rátarti ember... Csodálatos, romantikus szerelmi történet, mesés helyszínekkel és kiváló színészekkel.

(Forrás: port.hu)
- KKS

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

„Béke szálljon minden házra. Kis családra, nagy családra!” – énekeltük nemrég. Ne engedjünk, hogy elhalványuljon a karácsonyi ének mondanivalója, mint ahogy ezt az alábbiakban érezkelhetjük kissé.

„A menyem nekem nem szimpakitus!” (Egyik sem helyes: a szóhasználat és a fenntartás sem.)

„A menyem børszereléket aggat magára!” (Ne ítéljünk a külső alapján! A bőrruha takarhat érzékeny belsőt. Még a menyünké is lehet, legyen ilyen!)

„Tíz külön család él itt egy udvaron.” (Külön is élhetünk másoktól, különbül is, de ezt inkább mások állapítsák meg rólunk.)

„Nem lesz már nekünk senkink!” – sóhajtott fel egy gyászoló a temetésen, amire valaki így válaszolt: „Dehogynem lesz!” (A kritika máskor is kerülendő, de ilyen alkalommal főképpen!)

„Milyen fába vágta a fejszét a lányom, nem tudom, amikor férjhez ment ehhez a férfihez...” (Reméljük, ez a házasság nem ilyen nagy fa lesz! Még belegondolni is rémes abba, ahogyan ez a mondat félreérthető.)

„Éghetetlen rossz gyerek ez!” – sóhajtott fel egy nagymama unokáját jellemezve. (Égedelem inkább, de az éghetetlen is kifejező... Azért inkább legyenek jók gyerekek! Jobban megéri.)

Iklódyék, Kisvárda

**Ahol szeretünk, ott az otthonunk –
az otthon, melyet lábunk elhagyhat,
de szívünk sohasem.
Oliver Wendell Holmes**

RÍMELŐ

Iványi Tiborné

Nyolc kis dióhéj

Szívem öblében, mint nyolc kis dióhéj,
Nyolc gyenge bárka, nyolc kis gyermekem;
Indulásra várva,
Célja nincs, se álma,
Én ringatom csak, én dédelgetem.

Tudom, jön egy nap: vitorlák feszülnek,
Az öböl szűk lesz, fújni kezd a szél...
Illat, hogyha illan,
Csillag fenn, ha csillan,
Minden ismeretlen szépségről beszél.

Csak tarka táj, mi csalfa képét küldi:
Virág, madárdal, zöld pálmaliget;
Vihar szörnyű vésze,
Titkos szikla réme
Nem üzen intón soha, senkinek!

Ha útra kel majd mind a nyolc hajócska,
Te mutass utat, Uram, jaj, ne én!
Hogy mind célba fusson,
Zátonyra ne jusson
A sors megejtő, szirtes tengerén!

Kis öblöm csendje templomoddá szentül,
Hallgat a part, révben a gyermekek...
Tükrén fény ha csillan,
Illatár ha illan,
Ringassák benne a Te képedet!

(Nyíregyháza, 1961)